

Veto

De pretentie! Ge gaat het zien, binnenkort willen die mannen van houtbewerking ook al doktoren. Vroeger, toen kende iedereen zijn plaats wel. Wij op de eerste bank in de klas, zij vanachter. En bij de prijsuitreiking hetzelfde. Voetballen ja, en achter de meisjes aanzitten, in plaats van hun les te leren! En maar lachen met ons, en roepen van 'brillekas'. Ja zie, nu is er een kulturele drempel en dat hebben ze zelf gezocht. En dan komen zagen dat ze onze graad willen! Nog in geen duizend jaar. Laat Onze Kurrikula Ongenaakbaar! Pagina's 5 tot 8

We kennen dat soort gelijkheid immers. We hebben daar genoeg van gezien, van het leed van onze Oost-Europese broedervolkoren. Maar wie moest ze daar een beetje diversiteit en diversiteit gaan geven temidden hun grauwe gelijkheid? Wij toch zeker, met onze Radio Free Europe. En wie gaat hun ekonomische miserie nu weer

oplossen? Wij toch weer, met ons Oost-Europa Instituut. Ah ja, anders komen ze allemaal naar hier! Ze mogen voor ons werken, maar dáár. Op pagina 2

Of naar Taiwan, daar kunnen we ze ook nog naartoe sturen natuurlijk. De Oost-Europeanen én de mannen van het Holt. Het zal rap gedaan zijn met de produktiviteit en de lage lonen van die spleetogen. De grootste luiertikken met de hoogste eisen, die sturen we daar op af. Ons voetvolk, hahaha! Wij de brains, zij de spieren. Dat is nu het verschil zie, en dat is erfelijk. Pagina 4

Laat die mannen nu als ingangsexamen gewoon eens de kultuurpagina's van de Veto lezen. Ge zult het rap zien. Want kultuur, dat is zo iets, allee ge kunt dat niet definiëren. Dat maakt meer mens van u. Allee, van ons. Dat is de ekstra-dimensie als het ware, verstaat u? Dat doet ons het materiële overstijgen. En daar zijn wij nu vóór zie. Pag. 9-10

STUDENTENWEEKBLAD VAN DE LEUVENSE OVERKOEPELENDE KRINGORGANISATIE - JAARGANG 17, 1990-1991, NUMMER 12, MAANDAG 10 DECEMBER 1990

FRAKTIE VAN DE AKTIE - Vorige donderdag ging voor het eerst sinds lang in Leuven weer een massale betoging door. Meer dan 4000 studenten kwamen op straat om te protesteren tegen het nieuwe dekreet van minister Coens. Tot de betoging was opgeroepen door Loko, in het kader van een nationale aktiedag tegen het dekreet. Ordewoord van de manifestatie was: 'De soep van Coens, nee bedankt!'. Voornaamste aktiepunt is daarbij de mogelijke invoering van een oriënteringsexamen: gekoppeld aan een gedeeltelijk forfaitaire betoelaging van de universiteiten leidt dat immers tot numerus clausus. Men verzet zich ook tegen de koehandel rond de universitaire expansie. Bovendien aanvaarden de studenten geen bijkomend jaar voor de aggregatie-opleiding en men eist studentenspraak. Tenslotte vraagt men meer geld voor wetenschappelijk onderzoek en blijft er de eis van de democratisering van het onderwijs.

Toch blijkt nu dat Loko het niet oneens is met de globale tekst van het ontwerpdekreet - wat dat ook mag zijn als je er de vorige punten uitlicht. Die verrassende stellingname was afgelopen zondagavond te horen op een crisisvergadering van kringraad over het al dan niet deelnemen aan de nationale betoging in Brussel deze week woensdag. Loko wil zich immers niet engageren in een betoging waarin de studenten van het Hoger Onderwijs van het Lange Type (Holt), eisen dat hun opleiding erkend zou worden als wetenschappelijk onderwijs met een eigen karakter. Men eist dan ook dat het Holt die aanspraak laat vallen. Daarmee lijkt men zich aan te sluiten bij uitspraken van rektor Dillemaans over het Hoger Onderwijs buiten de Universiteit. Meer informatie over akties en dekreet in onze Aktie-katern, pp. 5-8. (SW)

(Foto Leen Van Lindt)

Fakbars in het verweer

De Spons over de Fakbars?

Wie dacht dat de storm zou overwaaien, heeft het mis. De Leuvense politie zette haar aktie tegen de fakbars onverminderd voort. Deze week was de Shrink, de fakbar van de psychologische kring aan de beurt. Ook de Dulci, de fakbar van Ekonomika, heeft problemen, zij het dan wel van een andere aard. Voorlopig lijkt het erop dat de meeste fakbars van de kleinere fakulteitskringen buiten schot blijven, maar hoelang zal dit nog duren? De fakbar van Letteren en Wijsbegeerte kreeg bijvoorbeeld ook al het bezoek van een politie-inspekteur.

zich en werd er een hygiëne-kontrolle gedaan. De tappers werden verzocht hun formulier 240 I te tonen. Ter verduidelijking: het formulier 240 I bevat een moraliteitsattest (onder andere een bewijs van goede zeden) en een medisch getuigschrift, te verkrijgen bij het gemeentebestuur van uw woonplaats. Verbazing alom natuurlijk vermits niemand van het bestaan van een dergelijk formulier afwist. De Shrink werd dan ook vriendelijk verzocht zich met een en ander in regel te stellen en zo vol mogelijk de openingstaks te betalen.

Sterke drank

De Shrink is niet de enige fakbar die zich mocht verheugen op dergelijk bezoek. Ook het HDR en de Doc's bar viel deze eer reeds te beurt. Jammer genoeg bevond er zich op dat moment in het HDR een fles met een restje rum achter de dis. Gevolg: een boete van 18.000 fr. en de verplichting om een vergunning voor sterke drank te kopen, kostprijs ongeveer 40.000 fr. De andere fakbars moeten zich niet direkt zorgen maken, jenever tot 22 graden zijn geen sterke drank.

Het HDR kreeg ook al verscheidene aanmaningen omwille van de geluids-

overlast en werd daarvoor reeds tweemaal gesloten. Dit resulteerde in een spontane betoging voor het HDR waarop de politie dan maar besloot het verkeer om te leggen. Zowat alle fakbars kregen bezoek van de decibelmeter, zelfs de Shrink. In een parking stikt het natuurlijk van de mensen die zich storen aan geluidsoverlast. Bij Politika dacht men het probleem op te lossen door zelf zo'n apparaatje aan te schaffen. Vreemd genoeg kregen zij toch nog aanmanin-

gen, zelfs toen het geluid op hun meter de wettelijke norm niet overschreed. Toen zij de brave man daarop wezen, zei deze geërgerd dat het goed was voor een keer. Politika besloot dan ook hun fakbar een volle week te sluiten, een wel erg efficiënte oplossing om het gevreesde bezoek te voorkomen en ook om het kafee brandveilig te maken. Ook de mensen van de brandveiligheid deden dit jaar immers bij alle fakbars erg lastig.

Willen de fakbars zich in regel stellen, dan moeten ze wel eerst de burokratische mallemlolen doorworstelen. Eerst moeten alle tappers het formulier 240 I aanvragen op hun gemeente. Met de formulieren moeten ze naar het Leu-

vense stadhuis waar ze een gemeenschappelijk formulier krijgen. Daarna moeten ze een goedkeuring krijgen van de dienst brandveiligheid. Als dit gebeurd is moeten ze naar de Vaart bij de dienst Docane en Aksijnzen om de openingstaks te betalen. Kortom, het zal nog een tijdje duren vooraleer de fakbars wettelijk in orde zijn. Het enige merkbare gevolg voor het fakbar-kliënteel zal de algemene prijsverhoging zijn. Een noodzakelijk kwaad willen de fakbars het hoofd boven water houden.

Den Dulci

Vorige akademiejaar besloot Ekonomika, na problemen met vroegere kringkafees, zelf een fakbar te openen. Daarvoor kregen ze van de KU Leuven een bouwvallige keet op het terrein van hun fakulteit. Maar dat daarmee een einde kwam aan de problemen bleek al gauw een kleine misrekening. Zoals we vorige week ook al schreven, moest de Dulci een niet onaardig bedrag aan openingstaks betalen. Maar de Dulci heeft nog andere katten te geselen, want er zijn al een tijdje geruchten dat de universitaire overheid de fakbar wil sluiten.

De moeilijkheden zijn begonnen toen enkele buurtbewoners voortdurend over lawaai kloegen en niet aarzelden om de politie erbij te halen. Uit metingen van de politie bleek echter dat muziek en gezang in de Dulci de geluidsnormen niet overschreden. Een lichtjes geïrriteerde buurtbewoner startte evenwel in

LEZERS BRIEVEN

Alle lezersreacties kunnen bezorgd worden op het redaktiesekretariaat in de 's Meiersstraat 5, 3000 Leuven.

De brieven moeten betrekking hebben op in Veto behandelde onderwerpen of op Leuvense (studenten)aktualiteit. Anonieme brieven komen nooit in aanmerking; de schrijver moet steeds naam, studiejahr en adres bekendmaken. Slechts uitzonderlijk, en na uitdrukkelijk en gemotiveerd verzoek, kunnen ze weggelezen worden in Veto.

Brieven die langer zijn dan 35 regels van 68 aanslagen (spaties inbegrepen; dit komt overeen met ±1,5 getikte blz. met dubbele interlinie) worden in principe ingekort. De redactie behoudt zich het recht voor brieven niet te plaatsen.

Boer

Zondag 2 december. Ik doe een fiets-tochtje in het landelijk gebied tussen Dadizele en Wevelgem (W-VL). In het mistige weer zie ik een groenteboer spruiten plukken - letterlijk ploeteren in het slijk der aarde. Zo is het gesteld met vele groenteboeren, de hardste werkers wellicht uit de landbouwsector. Ploeteren in de aarde, meestal meer dan 60 uur per week om hun brood te verdienen. Veehouders zijn er iets beter aan toe, maar hebben gegarandeerd een zeventien-dagenweek. Ik raad dus dhr. Dirk Boeckx dringend aan om zelf een stukje 'landbouwstage' te doen, voor hij al te lichtvaardig over 'verwende boeren' gaat spreken.

De rest van zijn analyse is trouwens ook van niet al te hoogstaand niveau. Dat de EG aan voedseldumping in Derde Wereld-landen doet zou ik eerst

nog eens met cijfers bewezen willen zien.

Wel ben ik op de hoogte van bvb. projecten van terrasbouw in Rwanda, om de voedselproductie te verbeteren, gefinancierd door de blijkbaar alom misprezen Boerenbond. Ze steekt daar veel geld in en verdient er geen cent aan.

Op één punt kan ik het met de auteur eens zijn: de financiële belangen van exporteurs en (kapitalistische) producenten staan op het spel. Of die laatste direct moeten geïdentificeerd worden met de gemiddelde Europese boer is nog een ander paar mouwen.

Laat ons trouwens niet vergeten dat bij verdergaande liberalisering van landbouw het ook de exporteurs zullen zijn die er belang bij hebben. M.a.w. de gemiddelde boer, zij het nu in Zaïre, Brazilië of Rusland, zal daar ook niet zoveel beter van worden... Het probleem

kan dus helemaal niet bij 'te hoge prijzen voor de boer' gezocht worden. De prijzen voor voedsel stijgen immers nauwelijks, zeker niet vergeleken met prijzen voor woning, auto's, enz.

Renaat Hanssens

Nvdr.: In het artikel wordt met geen woord gerept over de levensomstandigheden van de Europese boeren. Het woordje 'verwend' sloeg dan ook alleen op de vette subsidies die de EG al zolang toekent aan exporteurs en producenten. Die mag men inderdaad niet identificeren met de gemiddelde Europese boer, maar een deel van de subsidies komt via de exporteurs wel bij de boeren terecht.

Wat betreft de voedseldumping: de EG heeft de afgelopen jaren meerdere keren duizenden tonnen graan en melkpoeder naar het door droogte getroffen Afrika overgevoerd. De transportkosten voor deze akties vielen veel lager uit dan de kosten om deze produkten te blijven stockeren tot ze bedorven waren. Door het wegwerken van de overschotten konden de producenten bovendien de marktprijzen in de EG zelf naar boven halen.

Verder schrijft u dat de exporteurs belang hebben bij de liberalisering van de landbouw. Dat zullen dan toch niet de Europese zijn. Wie zit er anders achter de mislukking van de Gatt-conferentie? Ten slotte stijgen voedselprijzen wel degelijk. Zowel de bakkersverenigingen als de Raad Van Beheer van Alma verantwoorden prijsstijgingen met verhoogde grondstoffenprijzen.

KWASI - Kwasi gaat terug naar school. Maar zijn moeder heeft hij sinds eind september niet meer gezien. Janet zit nog steeds in Ghana, na haar uitwijzing uit België. Dat vindt Kwasi niet plezant. En hij is niet alleen: inmiddels hebben reeds meer dan 3500 mensen de petitie voor de terugkeer van Janet ondertekend. Juridisch blijkt de zaak echter niet zo smor te zitten. Minister Gol besliste immers in '82 dat een kind zich wel met de moeder mag verenigen, maar een moeder niet met het kind. Wie het niet begrijpt kan naar de persconferentie, woensdag om 14.00h in de parochiezaal van de Sint-Antoniuserk (Schreursvest 33), waar een advocaat een en ander nader zal toelichten. Ondertussen gaan de aktievoerders naarstig door met het verzamelen van handtekeningen, zo ook op de kerstmarkt nu donderdag. Wie nog niet getekend heeft: daarheen. Om de aktiekas te spijzen is er op woensdag 19 december een antiracistisch fuifje in het Labyrint.
(Foto Hielke Grootendorst)

Opening Oost-Europa instituut Studiecentrum voor de Revolutie

Tot voor kort kreeg elke ekonomist in tweede licentie een vak 'ekonomische systemen en planning' te verwerken. Met het rationalisatieplan Dillemans stierf het vak een stille dood. Geen nood echter voor wie geïnteresseerd is in de Oost-Europese ekonomieën. Geïnspireerd door de spektakulaire hervormingen in Oost-Europa, besliste de KU Leuven immers een 'Leuvense Instituut voor Centraal en Oost-Europese Studies' op te richten. Het zal ondermeer onderwijs en studiewerk verrichten over de hervormingen, die daar op til zijn. Dit instituut wordt deze week woensdag plechtig geopend in aanwezigheid van Gaston Geens, voorzitter van de Vlaamse Eksekutieve, Mark Eyskens, minister van Buitenlandse Zaken en rektor Dillemans.

Het instituut is eigenlijk al aan het werk sinds het begin van het academiejaar. Tot nog toe werd vooral gewerkt aan de planning van de onderzoeksprojecten. Ook de structuur werd op poten gezet. Het instituut zal zijn werkingsmiddelen vooral putten uit prive-sponsoring. Daarnaast wordt er ook op gerekend enkele projecten aangaande de Oost-Europese problematiek van de EG binnen te rijden. Voor de leiding van het instituut werd de Amerikaanse prof Marvin Jackson aangetrokken. Gedurende dertig jaar specialiseerde hij zich in de ekonomische ontwikkelingen van de Oost-Europese landen en van de Sovjetunie aan de Arizona State University, alwaar hij ook aktief was in de Amerikaanse burgerrechtenbeweging tijdens de jaren zestig. Nadien verbleef hij aan verschillende West-Europese Oost-Europa instituten (onder andere in Londen en Keulen). Zijn taak bestaat erin een ekonomisch onderzoeksprogramma te ontwikkelen dat overgang van de staatsgeleide ekonomieën naar een of andere vorm van vrije markt bestudeert.

Wetenschap

Volgens het oprichtingsdokument van de wetenschappelijke adviesraad (voorzeten door professor Van der Wee) wil men echter vanuit die ekonomische gegevenheid via een multidisciplinaire invalshoek een licht werpen op het geheel van de institutionele en kulturele hervormingen in Oost-Europa. Daarom zal ook prof. K. Malfliet, specialiste in de juridische hervormingen aldaar, nauw meewerken met het instituut. Voor eventuele andere invalshoeken - bij voorbeeld de politieke of sociologische

in ekonomie wordt vanaf volgend jaar het keuzevak 'Institutional change and economic development in Eastern Europe' - gedoceerd door prof. M. Jackson - sterk aanbevolen. Daar is dat vak overigens verplicht, in de plaats van het ter ziele gegane 'systemen en planning'. Ten slotte zal in het kader van Lovanium (een samenwerkingsinitiatief tussen de KUL en de UCL om ekonomisch kaderpersoneel van bedrijven te vormen) een managementopleiding voor Oost-Europeaanen verzorgd worden.

Engagement

Volgens de filosofie van het oprichtingsdokument van de wetenschappelijke adviesraad zijn de ekonomische hervormingen de basis van alle andere veranderingen. Aangezien er toch een consensus is over het invoeren van een vrije markt, wil men vooral bestuderen welke vorm van markteconomie aangepast is aan het historische en kulturele verleden van deze landen.

Dat er echter midden in de veranderingen in Oost-Europa heel wat belanghebbende partijen zijn, hoeft geen betoog. Het instituut speelt daar handig op in door zich vooral naar de bedrijfs- en beleidswereld te richten.

Dat geeft natuurlijk enige stof tot nadenken over de relatie tussen wetenschap en maatschappelijk engagement. De wereldwijde is immers slechts één van de belanghebbende partijen. Het valt overigens niet zo dikwijls voor dat er aan de universiteiten instituten opgericht worden die de belangen van bepaalde groepen in maatschappelijke omwentelingen steunen. Het instituut roept daartegen in dat de algemene tijdsgeest nu eenmaal in het voordeel van de vrije markt speelt. Iedereen die in om het even wat van Oost-Europa geïnteresseerd is - en een goed uitgewerkt voorstel tot onderzoek heeft - is overigens welkom.

Maar ook de benoeming van directeur Jackson van het centrum kadert in een duidelijk engagement. Zijn interesse in Oost-Europa was niet louter wetenschappelijk. Het voorbije jaar was hij immers ook directeur van de onderzoeksafdeling van Radio Free Europe. Dit was een vanuit het westen opererende illegale radio, die een belangrijke rol heeft gespeeld in de recente revoltes in Oost-Europa. Maar Radio Free Europe was slechts één bepaalde stem van de hervormingsgezinden. Welke visie deze zender vertolkte, wordt duidelijk uit het antwoord van Jackson op de vraag wat hij wil bereiken in Centraal en Oost-Europa: "Ik hoop dat de privatisering vrij snel kan gebeuren." Met deze opvatting zit hij op dezelfde lijn als

Walesa (tegen Mazowiecki in) en ook van André Leysen, die vandaag meewerkt aan de privatisering van de voormalige Oostduitse staatsbedrijven in het kader van de Treuhand Anstalt (de maatschappij die instaat voor de verkoop van deze bedrijven). Leysen zal overigens ook te gast zijn op een studiedag in februari.

De benoeming van Jackson zorgde overigens nog voor een fikse rel op de departementsraad van ekonomie, waarvoor het instituut administratief zal ressorteren. Professor L. Baeck vond immers dat het departement totaal gepasseerd was bij de benoeming. Bovendien was het onaanvaardbaar dat de kersverse directeur een Amerikaan was. Ons lijkt deze kritiek totaal naast de kwestie. Het duidt eerder op een persoonlijke vete tussen prof. Van der Wee en prof. Baeck. Over de reële vraag - hoever men gaat in zijn, weliswaar wetenschappelijk onderbouwd, maatschappelijk engagement, en voor welk engagement men juist kiest - werd eens te meer niet gediskussieerd.

Bart Capéau

Ursula

Sandra Smits, Marleen Soetens en Hilde Bouwen, drie leerlingen ekonomische wetenschappen aan het Sint-Ursula-lyceum in Lier, zoeken voor een opgelegd werkje bij het vak Nederlandse ekspresie alle mogelijke informatie over 'de student'. Daarvoor zouden ze graag een aantal Leuvense 'studenten' aan de taak voelen. Zo kunnen ze zich tevens "een beeld vormen over wat hen volgend jaar te wachten staat." Voel je je geroepen om Sandra, Marleen en Hilde eens klaar en duidelijk uit te leggen wat een 'student' is, schrijf dan naar Hilde Bouwen, Blokstraat 42, 2500 Lier.

Kasteeltje

De vzw 'Open Grenzen' organiseert dit jaar voor de derde maal haar aktie 'Nodig een vluchteling uit tijdens de kerstdagen', in samenwerking met het Klein Kasteeltje. De bedoeling van 'Open Grenzen' is om Belgen nader te laten kennismaken met het fenomeen van de vluchtelingen, door rechtstreeks contact. De vzw werd opgericht na de hongerstaking in het Klein Kasteeltje in 1987. Haar jaarlijkse kerstaktie bestaat in het opnemen van een vluchteling van maandagmorgen 24 december tot donderdagavond 27 december, om samen

de kerstperiode door te maken. Vóór wordt een infonamiddag opgezet om de vluchtelingenproblematiek in zijn geheel te schetsen en praktische afspraken te maken. Die gaat door in het Internationaal Centrum, M. Lemonnierlaan 171, 1000 Brussel, om 14 uur. Voor alle inlichtingen en inschrijvingsformulieren kan je terecht op bovenvermeld adres of op telefoonnummer 02/660.14.81.

Kolofon

Veto
's Meiersstraat 5
3000 Leuven
(016/22.44.38)

Jaargang 17
nr. 12
10 december '90

Ver. uitg. Stef Wauters,
's Meiersstraat 5, Leuven

Hoofdredaktie: **Koen Hendrickx**
Redaktiesekretaris: **Stef Wauters**
Redaktie: **Dirk Boeckx, Pieter De Gryse, Hielke Grootendorst, Walter Pauli, Ria Vandermaesen**
Doka: **Hielke Grootendorst, Rob Stevens, Leen Van Lindt**
Tekeningen: **Arnulph en Nix**
Layout- en vormgeving: **Dirk Boeckx, Krista De Mey, Carl Demeyere, Pieter Ghijsels, Koen Hendrickx, Huib Huyse, Walter Pauli, Jan Van der Linden, Ria Vandermaesen, Leen Van Lindt, Stef Wauters**
Medewerkers: **Dirk Boeckx, Bart Capéau, Luc Christiaens, Filip De Keuleere, Paul Demets, Krista De Mey, Carl Demeyere, Freddy De Preter, Kris Hendrickx, Antonique Koning, Walter Pauli, Johan Reyniers, Roel Sterckx, Ronny Tielen, Werner Van den Bergh, An Vandermaesen, Peter Vanduffel, Nicolaas Vermandel**
Eindredaktie: **Pieter De Gryse, Koen Hendrickx**

Zetwerk en publiciteit
Alfaset Leuven (016/22.04.66)
Drukkerij **Rotatyp Brussel**
Oplage **9000 ekseptieplaren**
ISSN-nummer **0773-5162**
Agenda en Ad Valvas
ten laatste vrijdag voor verschijnen om 18.00 uur op het redaktieadres bezorgen
Redaktievergadering
iedere vrijdagmiddag om 15.00 u

Kringraad gaat Europees

Volgt kringraad de juiste piste?

Na de verwezenlijking van een Europese Monetaire Unie, het streven naar politieke en economische eenmaking, komen ook de kulturele integratie en de harmonisatie van het onderwijs meer en meer in een Europees daglicht te staan. Zo rezen de laatste jaren allerlei studentenorganisaties als paddestoelen uit de grond. Kringraad overschouwt ook ditmaal niet alleen het gediversifieerde verenigingslandschap maar tracht door actieve participatie mee te bouwen. Vorige week zond ze haar zonen (en dochters) uit naar het Mosaic kongres (zie kader) in Barcelona en dit voor de vijfde maal sinds de oprichting in november 1988.

Hoewel het onderwijs strikt genomen niet tot de bevoegdheid van de Gemeenschap behoort, heeft het Europese Parlement de laatste jaren op dit gebied verschillende initiatieven genomen. Wij denken hierbij aan: het Erasmusproject, waaraan door hoe langer hoe meer studenten entoesiast wordt deelgenomen, een project dat z'n kinderschoenen aan het ontgroeien is, het Tempusprogramma, een uitwisselingsprogramma analoog aan het Erasmusprogramma maar gericht op Midden- en Oost Europese landen dat dit jaar van start is gegaan is. Daarnaast heeft men ook nog het Comettprogramma dat in '86 opgericht werd om de samenwerking tussen de universiteiten en het bedrijfsleven wat betreft de technische opleiding te bevorderen. Tot slot probeert de Gemeenschap via het Linguaprogramma de talenkennis van student en docent in de EG op te krikken. Allemaal lovenswaardige initiatieven, ware het niet dat zij met een aantal minder onschuldige ontwikkelingen gepaard gaan.

Zo werpt het economisch utilitair standpunt van waaruit deze programma's geïmplementeerd worden toch wel een schaduw op de EG-beleidsvoering in verband met onderwijs en vorming. Ze worden namelijk allemaal ingevoerd ter bevordering van de interne markt. Jongeren, denk Europees, voel Europees, wees Europeaan, want Europa wordt economisch een. Het leren kennen en appreciëren van de verschillende kulturen omwille van de kulturen, het samenbrengen van mensen, het verrijken van de mensheid staan hierin minder centraal.

Bovendien treft de realisering van deze interne markt en het eraan gekoppelde vrije verkeer van personen het onderwijs en zijn structuur op meer fundamentele vlakken. Denk aan de wederzijdse erkenning van diploma's, een mijlpaal op weg naar het vrije verkeer van personen. Hierbij maakt men het onderscheid tussen wederzijdse erkenning op academisch en beroeps-

nivo. Is een driejarige Engelse opleiding Burgerlijk ingenieur voldoende om een (Europese) titel Burgerlijk ingenieur te krijgen dan wel kan men met dit diploma meedingen naar een vakature voor burgerlijk ingenieur bij bijvoorbeeld Petrofina. Zonder hier in een reaktionaire reflex direct afwijzend tegenover te staan, moet toch gewezen worden op de enorme diversiteit in kwaliteit, aard en duur van de opleiding in de lidstaten. Een stroomlijning en harmonisatie van diploma's op het Europese vlak mag in geen geval leiden tot een vervaging en neerwaartse nivellering van diploma's. Het uitgangspunt is goed. De uitwerking ervan moet echter gebaseerd zijn op een gedegen onderzoek van de verschillende opleidingen uitgaande van een erkenning van de specifieke karakteristieken van elke opleiding. Dit alles moet zich bovendien reflecteren in een klare welomlijnde naamgeving.

Hierbij aansluitend vervaagt in Europese context hoe langer hoe meer het onderscheid tussen universiteit en instelling voor hoger onderwijs. Daar waar universiteiten traditioneel theoretisch gerichte opleidingen van het lange type verzorgden, gebaseerd op een gedegen wetenschappelijk onderzoek, blijken deze karakteristieken niet meer exclusief voorbehouden aan universiteiten. Zo worden in Spanje en Italië binnen de context van uniëfs opleidingen van het korte type aangeboden. In andere landen bestaan dan weer opleidingen van het lange type op universitair niveau in niet universitaire instellingen zoals bijvoorbeeld de 'polytechnics' in het Verenigd Koninkrijk en de 'grandes écoles' in Frankrijk. Ook in dit verband kiest men voor de gemakkelijker oplossing: men spreekt voortaan van 'instellingen voor hoger onderwijs', kwestie van niemand voor het hoofd te stoten. Zo men niet beter opteren voor een klare naamgeving gebaseerd op enkele duidelijke criteria zoals het al dan niet gekoppeld zijn aan fundamenteel onderzoek van

Te veel decibels in de bar trekt stevast muizen aan.

(Foto Hielke Grootendorst)

het onderwijs, het theoretische dan wel het praktische karakter van de opleiding?

Met het openstellen van de grenzen en de promotie van de studentenmobiliteit steken nog andere problemen de kop op. Gaan we een verenging van onze universiteiten tegemoet? Dit stoot op een krachtig neen van de studentenbeweging in Vlaanderen. En ook het toelatingsbeleid wordt een Europees probleem. De lidstaten waar numerus clausus überhaupt niet kan, mogen niet afgestraft worden voor hun intellectuele eerlijkheid door een overspoeling van studenten uit omliggende landen met allerlei toelatingsvoorwaarden.

Verontwaardiging

Ook Europees moet de student dus zijn stem laten horen. Dit ter bevordering van de studentenmobiliteit, een fundamenteel recht van elke student, ter koördinatie van de Erasmusproblemen, ter bevordering van de kulturele integratie, maar vooral als antwoord op de aan de gang zijnde ontwikkelingen. De laatste jaren hebben dan ook talrijke verenigingen de kop opgestoken met uiteenlopende doelgroepen, doelstellingen en representatief karakter. Men onderscheidt overkoepelende studentenverenigingen en verenigingen zoals 'European Medical Students' Association' (EMSA) en 'European Law Students' Association' (ELSA) die zich richten op welbepaalde studentengroepen. Sommige houden zich vooral bezig met Erasmus en Europese integratie zoals 'Erasmus Student Network' (ESN) en Mosaic. Anderen richten hun blik op de Europese beleidsvoering inzake onderwijs (EC Student Forum) of denken over Europa in brede zin (Initiative Studenten pro Europa).

Zowat twee jaar geleden is in Coimbra te Portugal de organisatie Mosaic (Meeting Of Students Aiming at the Integration of the Coimbra group) opgericht. Zoals heel wat organisaties is Mosaic ontstaan als parallelle structuur aan de in '85 opgerichte Coimbra-groep. Deze groep werd 24 oude, Europese universiteiten die in de loop der geschiedenis enige status verworven hebben. Deelnemende uniëfs zijn ondermeer Heidelberg, Oxford, Coimbra, Leuven... Het oorspronkelijk opzet was, officieel althans, de kulturele integratie bevorderen en de band tussen deze elite-universiteiten aanhalen. Naarmate de Gemeenschap zich echter actiever met het onderwijsbeleid ging bezighouden, namen hun ambities en bijgevolg hun aktierrein ook toe. Hun aandacht gaat nu ook uit naar Europese programma's zoals Erasmus, Comett en Tempus. De onderliggende bedoeling van dit selecte klubje is duidelijk: Coimbra wil zich opwerpen als een universitaire gesprekspartner in de EG.

In '88 hebben de studenten van de betreffende universiteiten zich dan verenigd in Mosaic, van waaruit een

afvaardiging gezonden wordt naar de Coimbravergaderingen. Mosaic engageert zich tot nu toe op tweeërlei vlak: enerzijds het recht op studentenmobiliteit, het Erasmusproject en andere uitwisselingsprogramma's, anderzijds de vrijwaring van de kulturele diversiteit binnen Europa. Dit uit zich bijvoorbeeld in hun pleidooi voor onderwijs in de eigen taal. Via een tweejaarlijks kongres en een magazine proberen de studenten informatie uit te wisselen en een antwoord te vinden op actuele vragen en problemen hierom.

Na twee jaar werking is echter nog bitter weinig bereikt. Veel gepalaver over statuten, schijnbaar een kwaal van elke studentenorganisatie, een schrijnend gebrek aan koördinatie en vooral aan financiële middelen, de versturende invloed van een aantal niet-representatieve afgevaardigden. Mosaic was virtueel dood. Onder impuls van de Leuvense afvaardiging werd op het in extremis georganiseerde kongres te Barcelona echter orde op zaken gesteld. De molen werd opnieuw in beweging gezet. Er werd een nieuwe Board (voorzitter, sekretaris en penningmeester) gekozen en werden (nogmaals) concrete afspraken ge-

EUROPESE TOP IN BARCELONA

maakt over de uitgave van het magazine. Ook het principe van representativiteit werd aanvaard: studentenvertegenwoordigers moeten spreken namens representatieve organisaties, en niet in eigen naam of in naam van de beperkte vereniging. Zo wordt Leuven vertegenwoordigd door Kringraad, een overkoepeling van de fakulteitskringen, en niet door de Europakring of de Kring voor Internationale Betrekkingen, twee verenigingen die enkel uit geïnteresseerde studenten bestaan. De focus van Mosaic wordt ook uitgebreid tot de Europese onderwijsproblematiek.

Is er dus sprake van een nieuw elan? Dit zal moeten blijken op het volgend kongres, dat in maart te Sienna (Italië) doorgaat. Met de huidige boardleden uit meer ernstige organisaties (toevallig de Noordoepese) in plaats uit vroegere (toevallig Zuideuropese) is er in ieder geval meer kans op slagen. (LC/AK)

Fakbars

← vervolg van p.1

oktober met een petitie en stuurde die, ondertekend door ongeveer twintig personen, rechtstreeks naar het rektorat. Uiteraard was men daar niet bepaald gelukkig met de toestand. Ekonomika heeft wel prompt een enquête gehouden waaruit zou blijken dat er eigenlijk weinig burens zijn die echt last hebben van de Dulci-klanten, maar de problemen voor de fakbar zijn toch niet uitgebleven. De universiteit dreigde met harde maatregelen als er niets veranderde: ofwel sluiting van de fakbar om 24.00 u, ofwel een verbod op het schenken van bier. Met de verschillende miljoenen die in de Dulci geïnvesteerd zijn, zou dat natuurlijk een kleine katastrofe zijn.

Ekonomika deed daarop een oproep aan de Dulci-gangers om iets aan de toestand te veranderen. Tevergeefs blijkbaar, want onder druk van de fakulteit heeft de kring zelf maatregelen moeten nemen. De opvallendste daarvan is het inhuren van een Sekuritas-agent die de afgelopen weken tussen 23.00 en 5.00 u in zijn autootje de wacht hield. Om 4.00 u wordt de bediening stopgezet en

Slechts enkele daarvan overkoepelende nationale verenigingen, terwijl de meeste samengesteld zijn uit een aantal universiteiten. In alle gevallen is het representatieve karakter van de verenigingen een probleem. Nochtans een fundamentele voorwaarde om een volwaardig gesprekspartner te kunnen zijn. In het Europese studentenlandschap bestaat de ideale organisatie dus nog niet. Een organisatie bestaande uit nationaal erkende, niet gepoliteerde representatieve en dus overkoepelende verenigingen, die zich tot doel stelt de stem van de studenten te zijn op Europees vlak uitgaande van het recht op kwalitatief hoogstaand onderwijs voor elke potentiële student.

Blijft natuurlijk de vraag in welke mate Mosaic hierin een juiste piste kan zijn. Mosaic is immers samengesteld uit niet representatieve universitaire verenigingen. Bovendien werken zij voorlopig enkel rond Erasmus en de kulturele integratie. En dan nog, na twee jaar vergaderen staan ze nog nergens. De statuten van de organisatie, een struikelblok voor elke vereniging, worden steeds weer in vraag gesteld. Het eerste magazine, waar men al twee jaar over spreekt, moet nog steeds verschijnen. De koördinatie tussen de verschillende universiteiten loopt niet van een leien dakje. Toch heeft Kringraad zich tot nu toe op Europees vlak enkel in Mosaic geëngageerd. Ofschoon het voorbije Mosaic-kongres wel degelijk geopteerd heeft voor een meer representatieve structuur alsook voor het opnemen van de onderwijsproblematiek in haar programma, staat ze nog ver verwijderd van wat ideaal kan genoemd worden. Te ver. Een probleem waar de meeste Europese organisaties nog mee te kampen hebben. (LC/AK)

de bar sluit ten laatste om 5.00 u en er wordt streng gekontroleerd op het meen naar buiten nemen van bierglazen. Pintjes en De Konink kosten voortaan 30 frank in plaats van 25, "pure noodzaak om de veiligheidsagent te kunnen betalen". Vermits de toestand al enigszins verkalmt is, trekt de Sekuritas-agent vanaf nu enkel de wacht op woensdag- en donderdagavond en bij Ekonomika-activiteiten. Op de andere avonden zorgt de Dulci voor een eigen veiligheidsdienst.

Zvw-statuut

Het lijkt er dus meer en meer op dat men de fakbars beschouwt als gewone kafees en dat zij dus onderworpen zullen worden aan bepaalde taken en belastingen. Toch zijn de meeste grote fakbars opgericht als zvw, die los staan van de kring. Daarvoor schijnt men nu ook problemen te maken. Als zvw is het natuurlijk niet verboden om een bar te houden. Maar die zou dan wel een priveklub moeten zijn, met lidkaarten voor de klanten. Toch is dit zvw-statuut juist het grote verschil met de echte kafees. Terwijl de echte kafees louter winst nastreven, vloeit het geld dat de fakbars binnenkrijgen terug naar de studenten. Dit uit zich in de veel lagere consumptieprijs en het feit dat beheerders de bar kunnen zonder noemenswaardige tegenprestatie en in het organiseren van tal van kringactiviteiten. Dat ze in weekends en vakanties gesloten zijn is een ander argument tegen de gelijkstelling met echte kafees.

Tot nu toe zijn de meeste fakbars van de kleinere kringen nog buiten schot gebleven. Alleen de fakbar van Letteren & Wijsbegeerte (L&W) kreeg ook al politieke over de vloer. Steen des aanstoots was hier niet het teveel aan geluid - want geluidsoverlast is er zo goed als onbestaande - maar wel een zagezegd gebrek aan hygiëne. Nochtans hadden de buurtbewoners geen klacht ingediend, maar de wijkinspecteur verrichtte enig preventief speurwerk. Daarbij stuitte hij op dat moment volgens zijn verklaring niet alleen op een grote vervuiling, maar onder andere ook op een twintigtal muizen. Prompt werd er contact opgenomen met de universiteit. Gezien het eigen karakter van de huurovereenkomst tussen de universiteit als eigenaar en de zvw Fak L&W als gebruiker, bestaat het risico dat de overeenkomst niet verlengd of aangepast wordt. De zvw betaalt immers slechts een symbolische huur voor het hele huis, waarin zeven kringen permanentiekamers hebben. Als tegenprestatie wordt van de zvw verwacht dat ze het huis in orde probeert te houden. Daar knelt in dit geval dus het schoentje. Men zou immers onder het mom van het niet respecteren van de criteria voor hygiëne kunnen proberen de fakbar te laten sluiten.

Hoever men deze campagne tegen de fakbars wil doordrijven zal in de nabije toekomst wel blijken. De openingstaks zullen de meeste fakbars misschien nog juist kunnen betalen, maar als men de zaak verder doordrijft zullen de fakbars hun deuren moeten sluiten.

Alain Steegmans over het investeringsklimaat in Taiwan

De recepties van Fabrimetal

Elk jaar organiseert de Vlaamse Technische Kring een studiereis voor de vijfdejaarsstudenten Toegepaste Wetenschappen. Drie jaar geleden en vorig jaar trokken zij naar Japan, twee jaar geleden naar de VS. De bedoeling van zo'n reis is de laatste jaren te laten kennismaken met de bedrijfskultuur en de economische structuren van een voor ingenieurs mogelijk interessant land. Dit jaar gaat de reis naar Taiwan, één van de Zuidoostasiatische 'tijgers', landen die het laatste decennium een snelle economische opgang beleefden. Als voorbereiding op deze reis organiseert VTK op maandag 17 december een Taiwansymposium, waarop enkele prominenten zullen spreken over het moderne Taiwan. Eén van die sprekers is Alain Steegmans, hoofd van het departement Hongkong, China, Taiwan en Macao van de Belgische Dienst voor Buitenlandse Handel (BDBH).

Steegmans: «Taiwan is samen met Hongkong, Singapore en Zuid-Korea één van de vier 'tijgers'. Men gebruikt de term 'tijger' omdat Taiwan op slechts dertig jaar tijd een economische groei heeft gekend waar bijvoorbeeld Japan honderd jaar over gedaan heeft. Het land heeft enorme economische mogelijkheden en biedt een zeer positief investeringsklimaat. De jaarlijkse industriële groei ligt een flink stuk boven het wereldgemiddelde. Vroeger produceerde Taiwan enkel goedkope producten; de loonkosten waren laag. Door de opkomst van een aantal nieuwe 'kleine tijgers', namelijk Thailand, Indonesië en Maleisië, werd Taiwan verplicht om hoogtechnologische producten te maken, waarmee het nu makkelijk kan concurreren met de grote industriële mogendheden. De goedkope producten uit Taiwan die vroeger onze markt overspoelden worden nu meer gemaakt in die 'kleine tijger' landen.»

«Doordat Taiwan voor deze technologische producten vrij hoog gekwalificeerde arbeidskrachten moest inzetten, steeg de loonkost. Die ligt echter nog steeds een stuk lager dan in België, waardoor ons land er voordeliger bij heeft te investeren. Ook van belang zijn de economische en sociale stabiliteit, de vrij goed ontwikkelde infrastructuur en het zeer ver doorgedreven onderwijs-systeem.

De Taiwanese overheid spant zich duidelijk in om het de investeerders zo makkelijk mogelijk te maken. Dat is het grote verschil met landen zoals China. Daar is het huilen met de pet op: de wegen zijn er verschrikkelijk slecht, de elektriciteitssterkte is vaak niet voldoende, je moet verschillende marktonderzoeken doen voordat je kan investeren.»

Veto: *Het beeld dat men over Taiwan en over de 'tijgers' in het algemeen heeft in Europa, is dat van een onberpekt, wild kapitalisme waar alles moet wijken voor de wetten van de vrije markt. Het is het tegenovergestelde van China, dat in de meeste sectoren nog sterk vasthoudt aan de planeconomie.*

Steegmans: «De overheidsinmenging is inderdaad beperkt in vergelijking met Europa. De impact van het prive-initiatief is enorm. De overheid draait wel op voor de negatieve effecten van het prive-initiatief. De milieuvervuiling bijvoorbeeld kost stukken van mensen aan de staat. Toch bestaan er heel wat sociale voorzieningen, rekening gehouden met het feit dat Taiwan nog steeds een ontwikkelingsland in overgangsfase is. Men heeft er een hoge levensstandaard.»

Veto: *Het Belgische bedrijfsleven ver-*

toont al sedert een tiental jaren belangstelling voor Taiwan. Officieel echter erkent België op internationaal-politiek gebied alleen de Volksrepubliek China. Schept het ontbreken van officiële diplomatieke relaties met Taiwan ook geen problemen bij handelscontacten?

Steegmans: «Het ministerie van Buitenlandse Zaken heeft richtlijnen die bepalen tot op welk nivo contacten kunnen plaatsvinden. In principe mogen ministers uit beide landen elkaar niet ontmoeten, maar meestal komen ze elkaar dan heel toevallig tegen op recepties links of rechts, of op het vliegtuig. We moesten een systeem uitbouwen dat ons toeliet, ondanks het gebrek aan diplomatieke banden, het bedrijfsleven toch te helpen. Met financiële steun van Buitenlandse Zaken is dan via Fabrimetal (de Federatie van Metallurgische Nijverheid) in Taiwan de organisatie Beltrade opgericht, de Belgian Trade Association. Deze antenne doet hetzelfde werk als de handelsattachés verbonden aan onze diplomatieke vertegenwoordigingen in andere landen; of misschien doet ze het nog beter, omdat er geen diplomatieke inmenging is. Anderzijds heeft Fabrimetal als bemiddelingsorganisatie natuurlijk een machtspositie ingenomen in de economische betrekkingen tussen beide landen.»

Veto: *De afstand tussen West-Europa en Taiwan is in alle opzichten groot. De Taiwanese industriële houden er ongewijfeld soms andere technieken op na als onze ondernemers. Rijen er soms grote problemen bij de samenwerking?*

Steegmans: «De BDBH en onze nationale Delcredere-dienst (overheidsinstelling die handelsrisico's in het buitenland verzekert) ondervinden praktisch geen moeilijkheden. Er zijn wel kleine problemen omdat de Taiwanese niet dezelfde managementtechnieken hanteren als wij. Zij nemen het beheer van hun bedrijf misschien wat minder nauwgezet waar. Ook kunnen zij soms nogal veel

«Ik meen te weten dat de Belgen geprobeerd hebben om de toetreding van Taiwan tot de Gatt op de agenda te plaatsen.» (Foto Leen Van Lindt)

eigen inbreng vragen in een joint venture. Op dit gebied verschilt Taiwan nauwelijks van China: je kan de mensen niet gemakkelijk overhalen om te werken voor een buitenlandse firma.»

«Voor men ernstig begint handel te drijven met zulke landen, moet men zich natuurlijk altijd afvragen of de partners de overeenkomsten respecteren of voor betalingsproblemen zorgen. In dat geval geven wij firma's de raad eerst wat huiswerk te doen. Men kan best eerst informeren in eigen land vóór men een handelsagent inschakelt voor verdere contacten. België beschikt over een schat aan informatie over Taiwan: onze bibliotheek, de mensen van Fabrimetal, en van de Far East Trade Service. Firma's die de sprong willen wagen, kunnen dan vooraf nog een marktonderzoek doen, onder begeleiding van Fabrimetal of de BDBH.»

«De tijd die een bedrijf nodig heeft om op een markt als die van Taiwan binnen te geraken hangt af van het soort produkt dat men wil afzetten: voor consumptieartikelen of chemische produkten die de Taiwanese dringend nodig hebben in hun eigen productieproces kan dat zeer snel gaan. Een maand is geen wonder.»

Veto: *Zijn er veel Belgische bedrijven die de sprong wagen?*

Steegmans: «Er zijn twee belangrijke Belgische investeerders in Taiwan: BeKaert, met een investering van een miljard frank, en Bell Telephone. Omdat Bell ook in China aanwezig is, zou je kunnen denken dat Bell moeilijkheden of tegenwerking ondervindt omwille van de decennialange vete tussen de Volksrepubliek en Taiwan, ook 'Nationalistisch China' genoemd. Maar dit is niet zo. De laatste jaren grijpt een geweldige toename plaats tussen beide landen. Naar buitenuit zullen ze elkaar nog blijven bevechten op een aantal principiekwetsties, maar Taiwan is nu zelf een van de belangrijkste investeerders in China aan het worden. Het probeert de rol van Hongkong over te nemen, als springplank voor de Chinese markt. Taiwan zoekt meer en meer buitenlandse firma's aan om op te treden als hun vertegenwoordiger in China. Taiwan kan alleen maar profijt halen uit de overdracht van Hongkong aan China in 1997.»

Veto: *In 1989 bedroeg de waarde van de handel tussen Taiwan en ons land in beide richtingen 39 miljard frank. Het gaat dus blijkbaar om een heel aantal sectoren?*

Steegmans: «In 1988 bestond de import van de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie in Taiwan nog bijna uitsluitend uit auto's. Dat komt omdat auto's kopen in België vrij gemakkelijk

is. Veel merken worden in België geassembleerd en de andere, grote merken zoals BMW en Mercedes worden in België aangekocht en vertrekken via de haven van Antwerpen. Nu zijn - naast auto's - chemikaliën, machines, elektrische apparaten en niet-edele metalen de belangrijkste produkten die de BLEU uitvoert. Deze produkten waren in 1989 goed voor 0,6% van de totale Taiwanese invoer.»

«Taiwan voert bij ons vooral machines en elektronika in, en ook tekstiel en schoeisel. In 1989 ging 0,7% van de totale Taiwanese eksport naar de BLEU. De eerste negen maanden van dit jaar is onze uitvoer met 30% teruggevallen ten opzichte van 1989, omdat de uitvoer van auto's gedaald is. Maar Taiwan blijft onze 23ste klant. Daartegenover staat dat ook de Taiwanese-uitvoer stagneerde, zodat onze positieve handelsbalans behouden blijft.»

«Merkwaardig genoeg geven de Taiwanese statistieken een grotere uitvoer naar België aan dan onze eigen statistieken, waarschijnlijk omdat de produkten die zij via Belgische havens in Europa afzetten worden gerekend bij de uitvoer naar België. Volgens de Taiwanese hebben wij dus geen positieve handelsbalans.»

«De belangstelling voor Taiwan zal ongetwijfeld nog toenemen. Taiwan is zijn tarieven en andere belemmeringen zwaar aan het afbouwen, om zijn kandidatuur bij de Gatt aanvaardbaar te maken. Zoals het er nu naar uitziet, zal de industriële groei blijven doorgaan. Hoogtechnologische sectoren zoals elektronika trekken veel investeerders aan, vooral uit Japan. Maar ook Bell is aanwezig met zijn digitale telefooncentrales. Ik denk trouwens dat het Belgisch beleid tegenover Taiwan serieus aan het versoepelen is. Ik meen te weten dat de Belgen geprobeerd hebben om de toetreding van Taiwan tot de Gatt op de onderhandelingsagenda te plaatsen. Het probleem is weerom China, dat niet wil dat Taiwan lid wordt. China beschouwt Taiwan nog steeds als een provincie. Maar ook in Taiwan streeft de oude garde van de Kwomintang Partij nog principieel naar een hereengemaakt China. Samen met de economische toename dient de Volksrepubliek om er echter steeds meer stemmen op om het politiek beleid te 'taiwaniseren', om zich definitief onafhankelijk van het kontinent op te stellen. De afgelopen twee jaar heeft zich dat vertaald in een voorzichtige politieke koerswijziging. Het is nu afwachten op welke manier deze veranderingen zich doorzetten.»

Dirk Boeckx
Roel Sterckx

VTK-Taiwansymposium, ma. 17 december om 19.30 u. in Aula Pieter De Somer.

BRUSSEL-TAIPEH

Tot in de jaren '70 heette Taiwan *tout court* 'China', en haar regering werd beschouwd als die van heel China. Toen de nationalistische Kwomintang partij van Tsjang-Kai-Tsjek in 1947 door de communisten verdreven werd naar het eiland Formosa, bleef het Westen de Kwomintang steunen. De Koude Oorlog woedde in alle hevigheid, en een erkenning van Mao zou het communisme élan enorm versterken. De Koreaanse Oorlog verhardde enkel dit standpunt.

De regering in Taipei bleef dus officieel erkend als die van 'Nationalistisch China' - om het te onderscheiden van het officieuze 'Kommunistisch China' - en zetelde als één van de vijf permanente leden in de VN-Veilighedsraad. De discrepantie tussen de officiële versie en de praktijk werd langzaam onhoudbaar. Toen Nixon samen met Mao op de Chinese Muur flaneerde, werd de situatie snel genormaliseerd. 'Nationalistisch China' werd Taiwan, 'Kommunistisch China' kreeg internationale erkenning als 'China' en de verving Taiwan in de VN-Veilighedsraad.

Alleen Taipei zelf bleef vasthouden aan de oude façade dat zij alleen het echte China zou zijn. Haar parlement bleef bestaan uit de in 1946 verkozen afgevaardigden van alle Chinese provincies. De oude garde stierf echter uit, en haar plaatsen in het parlement bleven leeg. Er werden enkele vervangende verkiezingen georganiseerd, maar uiteindelijk zag men in dat een parlement met 2.961 leden weinig zin had voor een bevolking van twintig miljoen inwoners. Er kwamen enkele hervormingen, maar toch bleef Taiwan één van de weinige landen die hardnekkig vasthielden aan een onvervalste Koude-Oorlog ideologie. Het land heeft met minder dan dertig landen officiële diplomatieke relaties (de anderen erkennen immers 'Kommunistisch China'), is een nucleaire macht en heeft een leger van 405.000 manschappen, eksklusief de 25.000 para-militairen.

Ondanks haar diplomatiek isolement heeft Taiwan door intens lobby relaties met zowat alle landen. *EIU Country Profile 1990-1991* vertelt dat "The Taiwan lobby" does, however, remain a significant force in Washington." Deze lobby valt samen met de activiteiten van de *World Anti-Communist League* (WACL). De WACL werd in 1967 in Taipei gesticht, en krijgt financiële steun van Taiwan, Zuid-Korea en Saoedi-Arabië. De zetel van de organisatie ligt in Taipei. Die Taiwan-konnectie vertaalt zich - denk aan de politieke geschiedenis van Taiwan - in de steun aan alles wat 'rechts' of 'anti-kommunistisch' heet. Dat gaat van

de massale Oosteuropese volksbewegingen en de Chinese studenten, over oubollige adel als Otto von Habsburg tot extreem-rechtse en zelfs neo-fascistische bewegingen.

In de VS is ex-VN-ambassadeur Jane, tévens prominent lid van het ultra-katolieke Opus Dei, één van de voornaamste promotors van de WACL. Haar belangrijkste medestander is generaal John Singlaub, een Vietnamveteraan die moest afreden toen hij de buitenlandse politiek van president Carter bleef aanvallend. Hij pakte niet dat de CIA-steun aan de Nicaraguaanse kontra's verboden werd. Singlaub zette toen samen met kolonel Oliver North (ook WACL) een parallel anti-Sandinistisch netwerk op. Deze aktie werd fel gesteund door de Washington Post. Eigenaar van deze krant is Sun Myung Moon, 'paus' van de gelijknamige sekte en tevens prominent WACL-lid. Op het jongste WACL-kongres luisterde Moon samen met Alarcon, de presidentskandidaat van de Guatemalteekse doodseskaders, naar een boodschap van Ronald Reagan. Die feliciteerde hen met hun inspanningen om "de loop van de geschiedenis in de richting van de vrijheid van de wereld te dragen." Reagan werd bijgetreden door de Paraguyaanse (nu ex-) diktator Stroessner.

In België draait de WACL rond drie prominente figuren: generaal op rust Close (tevens liberaal parlementslid), oud PSC-senator Vandekerckhove en oud PSC-minister Desmaret. Vooral Close en Desmaret rijden herhaaldelijk van Brussel naar Taipei: beiden waren immers ooit internationaal voorzitter en speelden een vrij belangrijke rol in de Belgische politiek. Close was jarenlang werkzaam op het defensie-kabinet van Van den Boeynants en voorzitter van de Raad voor Nationale Defensieproblemen. Vandekerckhove was samen met de beruchte baron de Bonvoisin schatbewaarder van Cépéc. Toen gerechtelijk onderzoek stootte op banden tussen WACL, Cépéc en (vooral) extreem-rechtse splintergroepen, werden zowel de Bonvoisins als Vandekerckhove als spijlfiguren in dit illegaal netwerk genoemd.

Half Europa staat vandaag op zijn kop omdat een geheim internationaal net (*Gladio*) zou bestaan om 'het rode gevaar' te bestrijden. Het zou verwonderlijk zijn dat naast WACL nog een totaal andere organisatie met hetzelfde doel en dezelfde mensen zou functioneren. Zijn Gladio en WACL synoniemen, of is Gladio de naam van de militaire tak van WACL? Hopelijk brengt de senaatskommissie enige duidelijkheid. (WP)

Het dekreet van minister Coens is voorwerp van een scherp studentenprotest. Veto probeert in deze uitgebreide bijdrage meer informatie te geven, zowel over de voorbije acties als over de diepere achtergronden van het dekreet. Bovendien is er binnen de Vlaamse studentenbeweging onenigheid ontstaan over de geplande betoging van woensdag. Veto weet er alles van.

Maar er is nog altijd het dekreet zelf, en ook hierover pogen we zoveel mogelijk informatie te geven. U moet namelijk weten waartegen u betogt, of - in het slechtste geval - waartegen u dringend op straat zou moeten komen. Op een aantal aspecten van het mammoet-dekreet over het hoger onderwijs kunnen we helaas niet meer uitvoerig terugkomen. Dit betekent echter niet dat die minder belangrijk zouden zijn. Op een persconferentie die vorige donderdag door Kringraad en Sociale Raad werd georganiseerd, werden alle negatieve aspecten van het dekreet nog eens duidelijk op een rijtje gezet. Totaal taboe zijn

de voorgestelde oriënteringsexamens. Dit systeem belemmert niet alleen de toegang tot het hoger onderwijs door een ongelijke selectie te bewerkstelligen. Zeker in combinatie met een forfaitaire betoelaging (de universiteiten worden niet meer per student betaald, maar krijgen een vaste som) is het risico groot dat er vrij snel een numerus clausus ingevoerd zal worden.

Ook de nieuwe regeling van de hoge inschrijvingsgelden wordt afgekeurd, daar het voorgestelde systeem naar meer elitaire universiteiten zou leiden. Bovendien eisen de studenten dat hun inspraak op een wettelijke leest zou geschiedt worden, en dat studenteninspraak ook op nationaal niveau verplicht zou worden. Tenslotte vraagt Kringraad dat er meer geld zou vrijkomen voor het wetenschappelijk onderzoek en verwerpt het het voorstel over de universitaire lerarenopleiding. Over dit laatste aspect en de hogervermelde inschrijvingsgelden leest u meer in deze Aktie-katern.

(WP)

Protest

De Belgische onderwijswereld staat in rep en roer. De Waalse leerkrachten hebben net een maandenlange staking achter de rug, een aktie die op veel beger en solidariteit kon rekenen. In Vlaanderen wordt het protest vooral georganiseerd door de studentenbewegingen. Waar vroeger traditioneel de universitaire *hoogstudenten* op straat kwamen, tonen de studenten van het Hoger Onderwijs buiten de Universiteit (Hobu) een minstens even grote ontevredenheid. Kortom, het ongenoegen over het nationale (weliswaar geregionaliseerde) onderwijsbeleid is massaal en algemeen.

Het is echter merkwaardig dat alle drukingsgroepen niet ageren op basis van een min of meer algemeen eisenplatform. De universiteitsstudenten verzetten zich vooral tegen oriënteringsexamens en forfaitaire betoelaging. De Holt-studenten willen tot het 'wetenschappelijk onderwijs' behoren, maar daar hebben die van de uniëts op zijn minst enige vragen bij. Het volledige Hobu pikt de ekstra inschrijvingsgelden niet en wenst een sociale sektor zoals aan de universiteiten. De universiteitsstudenten zijn hiermee principieel akkoord, maar willen hiervoor hun eigen geld niet afstaan, en ga zo maar door. Iedereen ageert tegen het smalle segmentje van het dekreet dat op zijn eigen partikuliere situatie betrekking heeft, maar van een hecht 'front' is er tot nu toe weinig sprake.

Zoiets speelt natuurlijk in het voordeel van de voorstanders van het dekreet. *Divide et Impera* - Verdeel en Heers - zo luidde het listige adagium van de oude Romeinen. Daniël Coens, de man heeft ook 'Grieks-Latijns' gedaan, kent zijn klassiekers. Hij is er in geslaagd de oppositie van de studenten eerder tegen elkaar dan tegen zijn dekreet te laten fulmineren. Sinds kort zit het er bovenarms op. Het Holt distantieert zich openlijk van het Hekt: van het oude Hobu is plots geen sprake meer. Drie universiteiten (KUL, Ufsal, Ruca) scharen zich onder geen beding achter alle eisen van het Holt, twee (VUB en RUG) zijn solidair met het Holt, de mensen van LUC en Ufsia hebben hun eerste eksamens en formuleren dus geen standpunt. De 'drie' verwijten de Holt-studenten dat ze zich door hun direkties laten gebruiken. De Leuvense studenten krijgen hetzelfde te horen van hun Brusselse en Gentse kollega's: de KUL zou de enige universiteit zijn die financieel voordeel haalt uit het nieuwe dekreet.

En ga zo maar door. Iedere objectieve buitenstaander vraagt zich af wat de studentenorganisaties beziet: gaat het echt om het partikuliere belang van de studenten van één instelling of één onderwijstype, of primeert de bekommernis voor een onderwijsbeleid dat ten goede komt aan alle studenten - of nog beter, aan de *maatschappij*, iedereen beweert natuurlijk het laatste...

Misschien komt alles nog goed. Maandag en dinsdag gaat er druk 'onderhandeld' worden, en als het even meezit staan we woensdag met z'n allen in Brussel. De kans is klein, maar ze bestaat. In de marge van die onderhandelingen zou de Leuvense delegatie aan de nieuwe Vlaamse overkoepeling kunnen voorstellen om haar eigen principes over te nemen: de demokratisering van het onderwijs. Als alle studenten hun eisen steeds op dit uitgangspunt hadden gebaseerd, zou het onderling gekrakeel nooit zover zijn gekomen. Meer nog, het protest zou massaler, krachtiger en meer gefundeerd geweest zijn. Wij vrezen dat de studenten hiermee een unieke kans hebben laten liggen om een voorstel tot dekreet, en bijgevolg een zetelend onderwijsminister, onderuit te halen.

Massale betoging tegen dekreet Coens

"Stop de wereld, Coens moet er af"

Vorige donderdag werd er in Leuven en in andere Vlaamse universiteitssteden aktie gevoerd tegen het nieuwe dekreet over het universitaire onderwijs van minister Coens. Zowat vierduizend studenten trokken door het stadscentrum en over de Ring om hun ongenoegen te laten blijken over de plannen van de gemeenschapsminister. Of om leute te maken. De presidia hadden hun mobiliseringscampagne zo ter harte genomen dat er erg veel volk was. Meer dan de organisatoren verwacht hadden, meer ook dan de eigen ordediensten aankonden.

De afgelopen weken werd er door Kringraad en Sociale Raad eerst schoorvoetend, daarna met meer overtuiging - vaak ook onder druk van de kringen - aan aktie tegen het dekreet gedacht. De eerste spontane aanzet daartoe werd gegeven door de Landbouwkring, die een paar weken geleden samen met de studenten van de andere Vlaamse landbouwfakulteiten betogde tegen de plannen van Coens om in Antwerpen kandidaturen landbouwwetenschappen in te richten. Daarbij werd zelfs het kabinet van onderwijs een tijdlang bezet. Die nieuw in te richten kandidaturen kaders in de universitaire expansie-maatregelen, een eerste *coup de théâtre* opgezet door Coens en de voorzitters van de meerderheidspartijen (zie elders). De akties van de Landbouwkring konden op ruime sympathie rekenen bij de andere kringen, en het VTK sloot zich ook effectief bij de akties aan.

Krisis

In de loop van de vorige weken werd er bij mondjesmaat steeds meer informatie vrijgegeven over de inhoud van het nieuwe dekreet. De laatste ontwerpteksten leidden tot krisisvergaderingen op Kringraad, en tenslotte tot het besluit dat de tijd voor massale aktie rijp was. Er moest via de kringen eerst aan ruime informatieverbreiding en sensibilisering gedaan worden, en dan ook aan mobilisering voor de manifestaties. Op donderdag 29 november werd er per fakulteit op een ludieke en studentieke manier tegen het dekreet geageerd. Vorige week donderdag was er een nationale aktie-

dag, die in Leuven massaal werd opgevolgd.

Ongeveer drieduizend studenten (vijftienhonderd volgens de Rijkswacht) zorgden voor een oorverdovend kabaal bij het vertrek van de betoging op de Oude Markt. Later zou het aantal deelnemers nog aangroen. Op een bepaald moment waren er ongeveer vierduizend studenten op wandel, een meer dan onverhoofd sukses.

De organisatoren hadden allerminst op zo'n toeloop gerekend. De ingehuurde geluidsinstallatie was dan ook ontoereikend, en de meeste studenten wisten in het begin niet waarop men wachtte om te vertrekken. In feite probeerde men op dat moment op een ludieke manier nog wat toespraken ten beste te geven, en de ordewoorden van de betoging te verspreiden. Aan het andere eind van de stoet probeerden een aantal studenten op initiatief van Loko het rektorat te bezetten. Dat bleek getelefoneerd: de deuren werden net voor hun neus gesloten. Later op de avond werd het rektorat dan wel een tijdje bezet. Bedoeling was de bezetting vol te houden tot Dillemans terug zou keren uit Brussel waar hij donderdagavond op het kabinet van Onderwijs nog een meeting had met de gemeenschapsminister en de Vlaamse rektoren over het dekreet. Men wou hem dan onder druk zetten om zich resoluut achter de studenteneisen te scharen. Het wachten was echter tevergeefs. Wel konden de bezetters er prof. Masschelein, voorzitter studentenaangelegenheden, toe aanzetten om de betogers toe te spreken bij hun terugkeer op de Oude Markt.

onderwerpen is men minder goed op de hoogte, zo bleek uit een korte rondvraag. Velen hielden het dan maar op het gemakkelijke 'Fuck Coens' of het koddige 'Stop de wereld, Coens moet er af'. Anderen zagen een nieuw strijdpunt voor de studentenbeweging in de 'Alkoholisering van het Onderwijs'. Het voorgestelde parkoers van de

met de rijkswacht. Daarbij werden enkele mensen opgepakt. Het gros van de betogers was aan de Naamsepoort afgeslagen naar het rektorat, waar na een korte sit-in en een sinterklaas-sketch de betoging ontbonden werd.

Traditioneel is de ontbinding van een massale studentenbetoging in Leuven het beginsignaal voor een kat-en-muis-spelletje met de rijkswacht. Een aantal aktievoerders trokken terug naar het station en weer naar de Ring. Tussen de Maria-Theresiastraat en de Tiensepoort werd daarbij een ware ravage aangericht: signalisatie, verkeersborden en stenen werden op straat geworpen en door het waterkanon van de charge-rende rijkswacht aan gruzelementen gereden. Ook in de Bondgenotenlaan werd er een spoor van kapotgetrapte vuilniszakken achtergelaten. In de Tiensestraat maakte een man die met zijn wagen werd ingesloten zich zenuwachtig en reed dreigend op de studenten in: hij moest het bekopen met een ingeworpen achterruit.

Zolang rijkswacht en politie het spelletje willen blijven meespelen blijven de mensen natuurlijk uit de kafees stromen. En ze bleven inderdaad meespelen, met agressieve charges waarbij rake klappen uitgedeeld werden. In totaal werden negen studenten administratief voorgeleid. Pas rond 1.30 u achtten de ordediensten de situatie veilig genoeg om zich terug te trekken.

(Foto Leen Van Lindt)

Stef Wauters

De Europese dimensie van het nieuwe dekreet

Drie dikke handen op één industriële buik

Daniël Coens publiceerde onlangs een Vrije Tribune in De Standaard. Hierin betoogde hij dat op dit moment onderwijs het stiefkind van Europa is. Volgens Coens zou Europa zich dringend met onderwijs moeten gaan bezighouden. Een dergelijke redenering is echter een gigantisch anachronisme: Europa houdt zich immers reeds tientallen jaren bezig met onderwijs – impliciet of expliciet – en de grote lijnen van Coens' eigen herfsidekreet zijn volledig door Europese eisen bepaald. Europa verlangt van haar lidstaten dat zij haar hoger onderwijs herstructureren naar Amerikaans model, en de twaalf zijn gedwongen om te volgen, willens nilens.

Hoewel het streven naar een sterk Europa pas sinds de jaren tachtig echt op de voorgrond is getreden, was de Europese druk reeds eerder merkbaar. De start van wat straks een Verenigd Europa moet worden, situeert zich eind jaren vijftig, begin jaren zestig. Voor het grote publiek uitte die Europese invloed zich enkel op een politiek of economisch niveau, zoals de bijeenkomsten van de Europese Gemeenschap van Kolen en Staal (EGKS), de Euratom of de Europese Economische Gemeenschap, of het eerste Europees Parlement. De praktijk was ook toen anders.

De socialist Piet Vermeylen, die tussen '68 en '74 tweemaal minister van Onderwijs was, verklaarde in 1980 in Knack over de invoering van het VSO: "U mag niet vergeten dat het VSO op Europees niveau werd voorbereid. Toen ik minister van Nationale Opvoeding werd, lag het ontwerp praktisch klaar. Daar is zeker vijf, zes jaar studie aan voorafgegaan. Het VSO is dus zeker geen zaak van een Belgische minister, evenmin als het een geïmproviseerde zaak is." Vermeylen spreekt over het einde van de jaren '60, op een moment dat de toenmalige EEG 'van de zes' bijlance na niet zover ontwikkeld was als de huidige EG 'van de twaalf'. Uit zijn verklaring blijkt echter dat er reeds in die tijd intens overleg bestond, ook over een volgens Coens 'on-Europees' thema als onderwijs.

Onderwijsspecialist Eddy Bonte toonde aan dat dat vanaf 1964 zowel in de Raad van Europa als in de Europese Conferentie van onderwijsministers over projecten als het VSO grondig werd gediscussieerd. Dit impliceert natuurlijk dat de respectieve administraties en 'denktanken' zich veel eerder over de grootscheepse hervorming hadden gebogen. Bonte citeert Vermeylens franstalige kollega-minister Abel Dubois, die verklaarde: "Indien ons land weigert in deze stroom mee te gaan, is het gedoemd tot verdwijning en verval." Dubois illustreerde hiermee treffend het nietje van ons nationale onderwijs tegenover de

Europese druk: België moet volgen.

Er is weinig reden om aan te nemen dat deze manier van besluitvorming vandaag veranderd is. Als Coens in zijn nieuwe dekreet het universitair onderwijs aanpakt, dan moet men er *a fortiori* van uitgaan dat Coens' hervorming niet in het ijle hangt te zweven, dat deze ideeën niet uitgewerkt werden na één of andere lumineuze inval van de minister of zijn kabinetschef. De verschillende artikelen in het dekreet zijn evenwel concrete realisaties van een achterliggende idee: de taak en de functie die de universiteiten toebedeeld krijgen in de maatschappij. Welke taak een universiteit heeft en hoe die maatschappelijke functie ingevuld wordt, blijft meestal op de achtergrond. Deze vraag oplossen betekent tegelijk op zoek gaan naar de onbekende *think-tanks* en hun standpunten. Welke instanties in Europa doen onderzoek naar de functie van het

onderwijs, wat zijn hun ideeën en langs welke kanalen beïnvloeden ze de besluitvorming?

De voornaamste denktank die rond het Europese onderwijs brainstormde, was de *European Round Table*. Zij omvat een keure van Europese multinationals, zoals Fiat, Daimler-Benz, Nestlé, Olivetti, BAT-Industries, Volkswagen, Pirelli, Volvo, Siemens en de onvermijdelijke *Société Générale de Belgique*. Dergelijke concerns hebben één voor één hoogwaardige studiediensten waar dikwijls ook aan fundamenteel socio-economisch onderzoek gedaan wordt. Zo geeft *Bell The Rand Journal of Economics* uit, een belangrijk tijdschrift dat het niveau van de economische periodieken van de Belgische universiteiten ver overtreft. Rektor Dillemaans noemde ooit het research-centrum van IBM in La Hulpe "de meest geavanceerde universiteit van België".

Het hoeft geen betoog dat deze studiediensten het beeld van 'de universiteit in de maatschappij' zo construeren dat het, eufemistisch gesproken, hun eigen onderneming 'niet slecht' uitkomt. Hun meest omvattende voorstel (*Education and European Competence*) dateert uit 1989, en gaat ervan uit dat de samenwerking tussen industrie en hoger onderwijs moet worden verbeterd. Er wordt aanbevolen dat scholen kunnen

(Foto Leen Van Lindt)

participeren in de beheer van bedrijven, op voorwaarde dat bedrijven hun zeg krijgen in het bestuur van de onderwijsinstellingen.

Die nauwe samenwerking tussen industrie en onderwijs kan echter slechts optimaal gemaakt worden als er een aantal onderwijskundige vernieuwingen worden doorgevoerd. In het huidige systeem vormen bijvoorbeeld de wettelijke graden een ernstige belemmering voor meer flexibele en industriegerichte programma's. Daarom stelt de *European Round Table* enkele specifieke eisen: "Flexible and short-term educational programmes", "transferability of studies and exams", "creation of programs for open universities" en "flexible

ongelijkheid in individuele termen (genetisch bepaalde aanleg en intelligentie, individuele inzet...) gedeut. Van sociale ongelijkheden worden natuurlijke ongelijkheden gemaakt; sociaal geproduceerde verschillen worden gereduceerd tot verschillen 'tout court' (...) Voor zover dit soort definities de bovenhand haalt, is het sociaal probleem geen probleem meer, is het niet langer een sociaal onrechtvaardige toestand en hoeft er van beleidswege geen bijzondere aandacht naar uit te gaan."

Ten slotte bedankt *The European Round Table* uitdrukkelijk de rektoren van de Europese universiteiten voor hun medewerking. Dat enkele Belgische universiteiten tot deze groep behoorden, kan moeilijk zijn. De mogelijkheid dat de KU Leuven bij dit rapport betrokken werd, is dus helemaal niet denkbeeldig.

Integendeel. Vlak na het verschijnen van het rapport van de *European Round Table* is de KU Leuven gastheer van het zeer prestigieuze congres 'Higher Education and Europe after 1992', met afgevaardigden van de universiteiten van ondermeer Bologna, Paris VI, Madrid, Oxford, Rotterdam, Sussex en Kopenhagen, en een internationale delegatie van kabinetten. Dit congres wilde een blauwdruk maken voor het universitair onderwijs in het eengemaakte Europa. De overeenkomsten – soms zelfs tot de details toe – tussen de *papers* die op de workshops besproken werden en de tekst van de Europese Ronde Tafel is verrassend. Ook hier wordt gepleit voor een haast onbeperkte samenwerking met de industrie, voor flexibele systemen (lees: kredietpunten en modules). Als zowel de politieke kabinetten, universitaire overheid als economische studiediensten een gemeenschappelijk platform over het Europese hoger onderwijs onderschrijven, dan wordt zo'n idee ook werkelijkheid.

(Foto Leen Van Lindt)

modular education system, credit and accumulation system". Toeval of niet, maar het nieuwe dekreet komt aan al deze eisen tegemoet.

Ook wat betreft de democratisering van het onderwijs maakt de Ronde Tafel het zichzelf wel erg gemakkelijk: de maatschappij (en dus de universiteiten) dragen geen enkele verantwoordelijkheid als bepaalde studenten niet aan de universiteit studeren: "Competence and education are an individual's assets. It is up to individuals themselves to update and upgrade this capital in order to preserve their personal competitiveness". In deze optiek worden toegangs-exams om moreel aanvaardbaar gemaakt: het al dan niet slagen hangt enkel af van de ijver en de vlijt van individuele studenten, niet-slagen betekent een persoonlijke tekortkoming.

Werkwinkel

Deze theorie (*human capital*-theorie) uit de eerste helft van de jaren zestig, lijkt vandaag sterker dan ooit terug te keren. Nochtans is reeds verschillende keren gewaarschuwd tegen dit nieuwe gelijkheidsdenken. Zo trok prof. Lammertijn (Sociale Wetenschappen) in een buitengewoon goed gedocumenteerd artikel in *Onze Alma Mater* in 1987 van leer tegen deze ideologie: "Ook hier worden diverse aspecten van sociale

Respekt

Dat dit nieuwe model een meer adequate samenwerking tussen maatschappij (lees: industrie) en universiteit garandeert, wordt door niemand betwijfeld. Over de vraag of het universitair onderwijs na '92 meer democratisch of kwalitatief beter wordt, lopen de meningen nogal uiteen. Daniël Coens en rektor Dillemaans (zie kader) zullen de nieuwe ontwikkelingen ongetwijfeld toejuichen. De plots bestelidee waarmee plots gepleit wordt voor de invoering van een numerus clausus, een rationalisatie van de programma's (Plan Dillemaans) of een studiepuntenstelsel, verrast echter. Alles waartegen deze jarenlang geprotestes werd, kan ineens wel.

Men aarzelt zelfs niet wetenschappelijk gefundeerde adviezen als het alom gerespecteerde "Rapport Rossens" naast zich neer te leggen. Dit rapport stelde bijvoorbeeld zeer expliciet: "Een kredietpuntensysteem biedt geen noemenswaardige voordelen. Het 'behouden en meenemen' van bepaalde uitslagen, het vergroten van de keuzemogelijkheden bij het samenstellen van een vakpakket voor de individuele student, het slaan van bruggen tussen de universiteit en Hobu, dit alles kan ook binnen het huidige systeem."

Walter Pauli

ROGER, DOE MEE

Als Daniël Coens straks zijn *herfsidekreet* aan de Vlaamse Raad voorleest, zal rektor Dillemaans tevreden zijn. Is hij dan niet de architect van het nieuwe dekreet, dan toch een belangrijke inspirator en supporter. Als goed takticus heeft hij bij bepaalde facetten natuurlijk zijn bedenkingen, maar in *globo* is dit dekreet ook 'zijn' kind. Een analyse van zijn openingstoespraken leert immers dat hij expliciet een groot voorstander was van wat vandaag het dekreet-Coens heet: oriënteringsexams, forfaitaire betoelaging, samenwerking met Europese industrie, afbakening tegenover het Hobu. Maar laten wij liever de rektor zelf aan het woord: "Het dekreet dat de Minister van Onderwijs samen met de Rektoren voorbereid, voorziet een aantal dringende wijzigingen" (*Wat kan de Vlaamse universiteiten nog redden?*, 1990). "Maar ook Europa, dat zich nu sterk maakt door grotere interne kohesie op economisch vlak, is zich aan het opmaken voor de nieuwe uitdagingen op het domein van wetenschap en

'education'. Omgekeerd vervullen universitair onderwijs en onderzoek een scharnierfunctie in de realisatie van een systeem Europa." (*Straks Europa*, 1989)

"Veel onmiddellijker nog zal de reperkusie (*van Europa*, *nvdr*) zijn van de wederzijdse erkenning van diploma's en *credits* of de uittekening van studieprogramma's, de opbouw van curricula en zelfs de studieduur. (...) Wij moeten de toegang tot de universiteit herbekijken." (*Straks Europa*, 1989)

"Dit standpunt (*Lammertijn*, *nvdr*) belet ons niet ons zeer bezorgd te maken over een nadelig gevolg van de volledige vrije toegang tot de universiteit (bijna een Belgisch unikum), namelijk het grote aantal mislukkingen van de eerstejaars." (*Zij die blijven*, 1987)

"Onze interface met het bedrijfsleven groeide vorig jaar nog met 55%. Leuven Research and Development beheert 17 patenten en leverde diverse spin-offs. (...) Onze participatie aan Flanders Technology is telkens zeer intensief." (*Waar staat de KU Leuven*

na twintig jaar, 1988)

"Ik heb begrepen dat de Minister een systeem ontwerpt (...) om de (*financiële*, *nvdr*) berekening over meerdere jaren te globaliseren en situaties in een bepaald jaar in te bouwen. Dat is natuurlijk uitstekend" (*Wat kan de Vlaamse universiteiten nog redden?*, 1990)

"Wij moeten een aantal van onze weinig gevolgde programma's herbekeken, tot rationalisatie komen binnen elke universiteit én het hele Vlaamse universitaire landschap, door onderlinge afspraken en taakverdeling. Wij verklaren ons daartoe bereid. (...) Natuurlijk moet dit op objectieve basis gebeuren, vooral van het aantal studenten." (*Waar staat de KU Leuven na twintig jaar*, 1988)

"Men moet het Hobu zijn juiste taak en ook naam geven, en een positieve naam, zoals Hoger Beroepsonderwijs" (*Wat kan de Vlaamse universiteiten nog redden?*, 1990)

"Als besluit stel ik: Laat ons rustig blijven en lucide." (*Zij die blijven*, 1987)

(WP)

(Foto Hielke Grootendorst)

Gaan we naar Brussel?

Holt-eis verwekt wrevel bij kringraad

Vorige week was het weer raak in het Hoger Onderwijs. Tegen de verwachting in kwam veel volk op straat. Zo'n plotse aktiegolf stelt ook voor de aktieleiders enige problemen. Op de talloze nationale vergaderingen van vorige week, kwam de officieuze aanvraag van het Holt (Hoger Onderwijs van het Lange Type) ter sprake om deel te nemen aan de nationale betoging van woensdag. Vrijdag besliste het koördinatiecomité van de Holt-scholen dan om woensdag deel te nemen aan de nationale betoging. Dit bleek niet direct naar de zin van Kringraad - die in Leuven de akties koördineert - "omdat ze op zo'n korte tijd geen standpunt ten gronde over de eisen van het Holt konden innemen".

De voornaamste eis van Holt-studenten is het bekomen van een 'universitair statuut'. Voor sommige Holt-richtingen is dat nu al gedeeltelijk het geval. De vertalers-tolken mogen zich licentiaat noemen. Maar in het ontwerp van Coens wordt over het Holt niet direct gesproken. Artikel 169 vermeldt wel dat de graden van 'universitair nivo' voortaan graden van 'akademisch nivo' heten.

Volgens de wet van 7 juli 1970 mogen sommige Holt-scholen een aantal van deze diploma's uitreiken. Wat 'akademisch nivo' is, wordt echter nergens gedefinieerd. De studenten van het Holt vinden nu dat Vlaamse Raad eindelijk het wettelijk kader moet scheppen voor een *associatie* tussen universiteit en Hoger Onderwijs van het Lange Type. Om dit te bekomen, tonen de Holt-

vertegenwoordigers zich behoorlijk korporatistisch. Zij verklaarden openlijk "dat zij met het Hoger Onderwijs van het *Korte* Type niets te maken hebben."

Nivo

Onder die associatie worden drie dingen verstaan. Ten eerste moet er een soepele overgang tussen Holt en unief komen, zoals dat vandaag het geval is tussen verschillende universitaire fakulteiten. Dit betekent dat een tolk-vertaler Engels-Nederlands vrijstelling zou krijgen voor de vakken die hij eigenlijk al gehad heeft. Dit systeem bestaat nu al hier en der officieus. Industriel ingenieurs kunnen mits een voorbereidend jaar direct de ingenieursjaren van burgerlijk aanvatten, maar dit is niet wettelijk geregeld.

Daarnaast wordt ook gepleit voor een uitwisseling van docenten en een gelijke sociale behandeling. Dat laatste is zowat het zwakke broertje van heel het Hoger Onderwijs Buiten de Universiteit, die immers nog altijd geen sociale toelagen (geld voor peda's, studentenrestaurants, studentendokters) krijgen. Aangezien de meeste Holt-scholen toch in de buurt liggen van een unief, wordt in dat geval voor samenwerking (en uitbouw) van de bestaande sektoren gepleit.

Het Holt betoegt dat hun onderwijs wetiswaar beroepsgericht is (in tegenstelling met de universiteiten) maar toch wetenschappelijk (zoals aan de universiteiten). Bovendien zijn ook een aantal universitaire opleidingen beroepsgericht, zoals bijvoorbeeld - de naam zegt het zelf - toegepaste economie. Sommige vertegenwoordigers vrezen zelfs dat er op Europees nivo plannen zijn om een echt tweeledig structuur voor het onderwijs uit te bouwen, met een strikte scheiding tussen universiteit en hogeschool.

Tegenstanders van het hele associatievoorstel beweren dat het verschil tussen Holt en unief niet alleen in de onderwijsmaterie (op het beroep gericht of *zuiver* wetenschappelijk) ligt, maar vooral in het feit dat er aan de uniefs *onderzoek* gedaan wordt. En juist doordat het universitair onderwijs op dat wetenschappelijk onderzoek gestoeld is, zou de universiteit een specifiek karakter hebben zodat een verschil in graden verantwoord is. Over de overgangsregeling van Holt naar unief stellen zij dat er moeilijk een algemeen wettelijk kader kan geschapen worden, omdat de niveverschillen tussen de Holt-scholen onderling vrij groot zijn.

Anderen gaan nog verder. Aangezien de Holt-eisen in de praktijk al min of meer gerealiseerd zouden zijn (wat zeker

GOKKEN MET DE LAT STEEDS HOGER INSCRJIVINGSGELD

Onbetaalbaar - Wat betreft de inschrijvingsgelden voorziet het dekreet een minimumbedrag voor niet-beursstudenten en een maximumbedrag voor beursstudenten. Nu is het altijd een principiële stellingname van Loko geweest dat de gemeenschap moet instaan voor de financiering van het onderwijs, en het vragen van inschrijvingsgelden druist daartegen in. Hiernaast kunnen er echter nog een aantal *praktische* bezwaren gemaakt worden. Zelfs binnen het kader van inschrijvingsgelden beloven de maatregelen van Daniël Coens weinig goeds.

Inschrijvingsgelden zoals we die nu kennen, bestaan nog niet lang. Voor '71 moest een student enkel betalen voor zijn inschrijving op de rol en voor het eksamen. Wegens budgettaire problemen stelden de toenmalige ministers van onderwijs Claes en Hurez dat de universiteiten 5000 fr inschrijvingsgeld moesten vragen. Die invoering stuitte op hevige studentenprotest, wat waarschijnlijk tot gevolg had dat een verdere verhoging jarenlang in de ijskast bleef steken. In '78 werd de lat dan door de socialist Jef Ramaekers op 10.000 fr gebracht. Weerom was er hevige studentenprotest, weerom bleef het bedrag jarenlang onveranderd. In '86 pakte de toenmalige regering Martens-Verhofstadt met haar St-Anna plan het onderwijs zwaar aan. Ondermeer de Sociale Sektor aan de universiteiten werd erg getroffen, en daarom beslisten de universiteiten om het inschrijvingsgeld met 3000 fr te verhogen. De studenten zagen de logika van een 'sociale sektor' niet meer zitten: ze moesten vooraf geld betalen, om daarna goedkoop te kunnen eten in Alma...

Ondertussen heeft men gedurende de laatste vier jaar nog twee verhogingen doorgevoerd, en moet men nu reeds een 15.000 fr inschrijvingsgeld betalen aan de Vlaamse uniefs. De enige uitzondering is de VUB, waar men steeds heeft vastgehouden aan de oude 10.000 frank.

Wat zit er nu fout met de regeling die Coens heeft uitgewerkt in zijn dekreet? Het voornaamste bezwaar is dat het indruist tegen een andere bepaling in het dekreet die stelt dat elke student vrij mag kiezen aan welke universiteit hij zich laat inschrijven. Door een minimumbedrag te bepalen voor niet-beursstudenten is de kans groot dat bepaalde uniefs, die zich elitaire ambities aanmeten, het inschrijvingsgeld zo hoog optrekken dat de studenten uit de midden-groepen, die geen aanspraak maken op een beurs, geen kans krijgen om daar te gaan studeren. Dat gevaar is des te groter als men weet dat het dekreet de helft van de werkingstoelagen van de universiteiten wil loskoppelen van het aantal studenten. Dit systeem van forfaitaire betoelaging heft voor de universiteiten de noodzaak op om nog veel studenten te moeten aantrekken.

Een andere mogelijkheid is dat het inschrijvingsgeld voor bepaalde richtingen sterk opgetrokken wordt, naar het Amerikaanse model. Minister Coens heeft hiervoor trouwens ekspliciet de toestemming gegeven: universiteiten krijgen voor te kleine richtingen geen financiering meer. Ze mogen die echter nog steeds inrichten met eigen middelen, waarvan inschrijvingsgelden ongetwijfeld één van de voornaamste gaan zijn.

Loko stelt ook vragen bij het invoeren van een maximumbedrag voor beursstudenten. Dat betekent een inperking van de keuzevrijheid voor de student. Natuurlijk is zo'n maximumbedrag op zich beter dan dat er helemaal geen rem op zou staan, maar toch dreigt het gevaar dat men een opbod krijgt tussen de verschillende instellingen en de jongeren uit de lagere sociale klassen. Men zou dus 'elitair' en 'gewone' universiteiten kunnen krijgen, waarbij de elitair meestal ook de meest prestigieuze en meest degelijke zullen zijn.

De studentenbeweging vraagt dan ook dat er een uniform inschrijvingsgeld wordt vastgesteld voor beursstudenten en voor niet-beursstudenten. Door te werken met termen als minimum en (soms) maximum zet men onvermijdelijk de deur open voor allerhande praktijken die onvermijdelijk ten nadele van de studenten zullen uitvallen. En als minister Coens echt begaan is met de democratisering van het onderwijs, dan schaft hij het inschrijvingsgeld gewoon af, en laat hij de gemeenschap haar verantwoordelijkheid opnemen in deze materie. (KRH)

niet het geval is voor de sociale sektor, zeggen zij dat het associatievoorstel neerkomt op het creëren van evenveel nieuwe universiteiten als er Holt-scholen zijn. En dat gaat dan regelrecht in tegen het standpunt van Kringraad over universitaire expansie.

Metafysisch

Hierover ging het vrijdagavond op Kringraad. Over de voorstellen werd echter niet gepraat, want een meerderheid van de kringen vond dat er over zo fundamentele zaken als de verhouding Holt-unief niet op één avondje tijd kan beslist worden. Maar de kringvertegenwoordigers moesten inmiddels wel een zware beslissing nemen. Door de Holt-beslissing om vrijdag deel te nemen aan de nationale betoging stonden ze immers voor een dilemma. Ofwel nemen ze deel aan de nationale betoging, met een eis waarvan ze nog niet weten of ze er nu voor of tegen zijn. Ofwel nemen ze niet deel, maar daarmee dreigen ze de massale mobilisatie, die inmiddels tegen Coens op gang is gekomen, te breken. Zo dreigen dan weer allerlei andere narigheden, zoals oriënteringseksamen en de hele poepsa.

Dilemma's hebben altijd rare oplossingen. Volgens Kringraad hoeft niet deelneemen nog niet te betekenen dat er geen actie komt. "We kunnen toch allemaal op ons eigen terrein actie voeren en ondertussen werken aan een consensus" aldus kringraadvoorzitter Victor Dries. Waarop Luc Van Overbergh van de Vereniging voor Vlaamse Studenten (die de betoging organiseert) dan weer antwoordt dat men beter samen kan betogen tegen Coens' ontwerpdekreet. "Eens we bekomen hebben dat het ontwerp ingetrokken is, kunnen we dan rustig de hele affaire uitpraten", aldus nog Van Overbergh. Dit zint Kringraad dan weer niet. Zij mobiliseren de Leuvense studenten im-

mers niet tegen het ontwerpdekreet *tout court*: "Er staan veel positieve punten in het dekreet." Alleen oriënteringseksamen, expansie, het bijkomend jaar voor aggregatie, de forfaitaire betoelaging en het gebrek aan garanties voor studentenspraak, kunnen er niet door. Voor de rest kunnen ze het met Coens goed vinden. Een slogan als 'Coens, dekreet in uw reet' moet volgens Kringraad dan ook niet letterlijk geïnterpreteerd worden: "Dat is een slogan, daarin kan je moeilijk nuanceren."

De zaak speelt Kringraad dermate parten dat ze nog tijdens het weekend koortsachtig *contact* zocht met andere uniefs om dan zondagavond de knoop door te hakken. Daar bleek dat de VUB en de RUG *alleszins* meedoen. Het Ruca was eerst ook *die mening* toegegaan: Latio, de vereniging van de Antwerpse tolken, behoort immers tot het Antwerpse Studentenkonvent. Maar nadat de voorzitter van Kringraad hen duidelijk maakte dat dit zou kunnen betekenen dat Leuven niet zou meegaan, krabbelden zij terug. De Ufsal zou niet mee opstappen met de Holt-studenten. In deze situatie *behoort* Kringraad volgende procedure te volgen. Als het Holt *voorlopig* de eis tot associatie laat vallen, dan gaat Leuven mee. Later zou er dan een discussie ten gronde kunnen gevoerd worden over de hele affaire. Indien niet, dan zullen de Kringraad-politici de andere uniefs trachten te overtuigen om woensdag apart op te stappen in Brussel. En indien ook dat niet lukt, dan gaat Leuven niet naar Brussel.

Ondertussen is de hele affaire ook aan de oren gekomen van een aantal studenten *zonder officiële functie*. Een aantal vrije verenigingen besliste zelfs prompt om een pamflet te maken om toch op te roepen om naar Brussel te gaan, onafhankelijk van de beslissing van Kringraad. Leuven solidair? We zullen zien.

Bart Capéau

OPROEP

NATIONALE BETOGING

OP WOENSDAG 12 DECEMBER 1990

EEN NATIONALE BETOGING IN BRUSSEL MET HET VOLGENDE EISENPLATFORM

- Geen invoering van oriënteringseksamen
- Studenteninspraak op alle nivo's
- Geen ongebreidelde universitaire expansie
- Geen bijkomend jaar voor aggregatie
- Geen forfaitaire betoelaging van de universiteiten
- Meer geld voor wetenschappelijk onderzoek
- Democratisering van het onderwijs

Woensdag 12 december - samenkomst om 15 u aan Koekelberg (Noordstation)

(officiële Leuvense deelname onder voorbehoud raadpleeg uw presidium)

Naar een langere aggregatieopleiding

De zoveelste ondoordachte hervorming

De hervorming van het universitaire onderwijs die minister van Onderwijs Daniël Coens uitgedokterd heeft, spreekt ook over een hervorming van de opleiding voor toekomstige leraren. Om eindelijk eens iets te doen aan de kwaliteit van die vorming, stelt Coens voor om een derde cyclusopleiding te maken van de lerarenopleiding. Dat betekent dat een student minstens één ekstra jaar moet bijvoegen vooraleer hij zich op de arbeidsmarkt kan begeven als leraar. De door Coens voorgestelde oplossing is in het verkeerde keelgat geschoten van de Vlaamse Interuniversitaire Raad en de studenten. Een studietoelverlenging, waarbij dan ook nog een eventuele studiebeurs wegvalt, wordt een zoveelste drempel voor een hele groep studenten.

Dat er heel wat schort aan de aggregatieopleiding, is al jaren voor iedereen een uitgemaakte zaak. Om iets aan de kwaliteit van de opleiding te doen, heeft onderwijsminister Coens er in zijn voorontwerp van dekreet voor gekozen om van de lerarenopleiding een derde cyclusopleiding te maken. Je moet dus al licentiaat of ingenieur zijn voor je aan de lerarenopleiding mag beginnen. Dit betekent dat kandidaat-leraren verplicht worden om minstens één extra jaar te studeren. De filosofie die hier achter steekt, is dat er zo meer tijd wordt uitgetrokken, wat zal leiden tot het optrekken van het nivo van de opleiding. Coens gaat er dus van uit dat een kwantitatieve ingreep meteen een kwalitatieve verbetering met zich meebrengt. Daarbij verwerpt hij de mogelijkheid van een verbetering van de kwaliteit binnen het bestaande kader. Zijn ingrijpende verandering zal bovendien een elitair effect hebben op het lerarenbestand in Vlaanderen. De nieuwe regeling brengt een studietoelverlenging met zich mee, en derde-cyclusstudenten komen niet in aanmerking voor een studiebeurs.

Naast deze inhoudelijke bezwaren is er natuurlijk ook de manier waarop het

voorstel tot stand gekomen is. Coens lapt de inspraak van studenten en Vliar aan zijn laars en ging er van uit dat de Vlaamse Exekutieve de studievraag van de aggregatieopleiding zelf mocht bepalen. Een dergelijke werkwijze is typerend voor een minister die ook het dossier van de universitaire expansie al liet regelen door partijvoorzitters. Onderwijsdeskundigen heeft Coens blijkbaar niet meer nodig.

Dat was gelukkig buiten de Vliar en de studenten gerekend. Volgens de studenten moet de aggregatieopleiding binnen de tweede cyclus beëindigd kunnen worden. De Vliar diepte uit zijn archieven een aantal hervormingsplannen voor de aggregatie op en distilleerde daaruit een gedetailleerd voorstel voor een definitieve regeling van de universitaire lerarenopleiding. Die regeling sluit nauw aan bij kringraadstandpunten uit een niet zo ver verleden.

Servies

In het Vliar-voorstel wordt een onderscheid gemaakt tussen een 'preservice-' en een 'inservice'-gedeelte van de lerarenopleiding. De inservice kan je kwa

opzet best vergelijken met de huidige aggregatie. De student moet een aantal theoretische vakken volgen en daarnaast is er ruimte voor een (beperkt) aantal uren stage. Wil de Vliar het huidige kader behouden, dan stelt ze toch duidelijk dat er iets moet veranderen aan de inhoud van de aggregatieopleiding, want op dat vlak had Coens natuurlijk gelijk: de huidige opleiding is zondermeer ondermaats. De academische overheden gaan uit van een volledig nieuw uitgangspunt voor de lerarenopleiding: niet de leraar en de leerinhoud moeten centraal staan (zoals de nu nog steeds geldende wet uit 1929 bepaalt), maar wel de leerling en het leerproces. Om dat te realiseren moet het vakkenpakket dat tijdens de preservice aangeboden wordt, bestaan uit vakken die gericht zijn op onderwijskunde, communicatie en interactie, vakdidactiek en vakinhouden. Zo wil men een basiskompetentie aanbrengen in een algemeen educatief kader. Als het preservice-gedeelte met goed gevolg afgelegd is, krijgt de student een attest dat het mogelijk maakt om aan het inservice-gedeelte te beginnen.

Dat inservice-gedeelte wil inspelen op het huidige tekort aan stage binnen de aggregatieopleiding. Binnen de inservice moet je een jaar halftijds lesgeven (waarvoor je ook halftijds betaald wordt) en seminaries of praktika volgen om je verder te bekwanen in het lesgeven. Omdat de edukatieve behoeften enorm toegenomen zijn, kan je tijdens de inservice 'gerichte' seminaries volgen: afgestemd op het lesgeven in een middelbare school, op het lesgeven in het HOK (Hoger Onderwijs van het Korte Type), op het overbrengen van kennis in een bedrijf...

De uitwerking van een dergelijk voorstel kost uiteraard veel geld. Daarom wil

DOLLE, DOLLE DAGEN

- **Woensdag 28 november:** In heel Vlaanderen houden de Holt-studenten sleep-ins in scholen om volstrekte evenwaardigheid te eisen tussen hun opleiding en de universitaire en om te protesteren tegen de verhoging van de inschrijvingsgelden. In Geel is er een manifestatie van 1500 studenten van het Hoger Instituut der Kempen.
- **Donderdag 29 november:** In Leuven wordt in verschillende fakulteiten op ludieke wijze actie gevoerd tegen het dekreet. In L&W komen daar 300 studenten op af. 2000 studenten uit 3 Holt-scholen betogen in Hasselt achter een lijkwagen met het dekreet.
- **Vrijdag 30 december:** De SP uit haar ongenoegen over de manier waarop het dekreet is tot stand gekomen. Ze neemt het niet dat de hervormingen er 'op een draffe, zonder grondige discussie en via een salamatikatiek' zijn doorgedruwd. Daniël Coens stelt zijn dekreet aan de pers voor.
- **Dinsdag 4 december:** De VUB

neemt stelling tegen de oriënteringsproef. De studiekeuze moet gebaseerd zijn op de studieresultaten van het laatste jaar sekundair en op advies van het PMS-centrum.

• **Woensdag 5 december:** Meer dan duizend architectuurstudenten uit Antwerpen, Brussel, Gent en Diepenbeek betogen in Brussel voor het behoud van het universitaire nivo van hun diploma.

• **Donderdag 6 december:** In Leuven gaat één van de grootste betogingen 'sinds '68' door: 4.000 studenten van de KUL uiten hun ongenoegen over het Dekreet. Nege studenten worden administratief voorgelegd. Ook in Gent, Brussel en Antwerpen wordt betoged.

• **Vrijdag 7 december:** In Antwerpen en Gent betogen 600 studenten uit het kunstonderwijs en de produktontwikkeling tegen de overheveling van hun opleidingen naar het conservatorium respectievelijk het Artistiek Hoger Onderwijs.

de Vliar dat de aggregatieopleiding nu eens eindelijk als een volwaardige opleiding beschouwd wordt en dus voor staatsubsidies in aanmerking komt. Op die manier zal men departementen voor de lerarenopleiding (DLO's) kunnen oprichten. Dat maakt het mogelijk om binnen een geïnstitutionaliseerd kader op een fundamentele wijze aan wetenschappelijk onderzoek te doen op het vlak van de aggregatie.

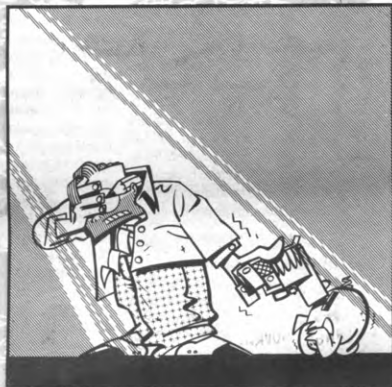
Globaal gezien lijkt het Vliar-voorstel dus de goede richting in te gaan door het aggregatie-onderwijs fundamenteel te wijzigen. Daarbij moet er wel duidelijk een garantie bestaan dat studenten het attest van de preservice-opleiding kunnen halen gelijktijdig met het tweede cyclusdiploma, zonder dat daarbij afbreuk gedaan moet worden aan de inhoud van het tweede cyclusdiploma.

De bepaling dat het mogelijk moet

zijn aggregatievakken uit het preservice-gedeelte als keuzevak op te nemen in het vakkenpakket van de tweede cyclus, lijkt ons dan ook gevaarlijk. Dit kan ertoe leiden dat het niet meer mogelijk wordt om het attest van het preservice-gedeelte te behalen binnen de tweede cyclusopleiding zonder die keuzevakken op te nemen in het programma. Dat betekent dus dat een student zich minder op de wetenschappen uit zijn eigen vakgebied kan toelagen als hij later leraar wil worden. Als in het sekundair onderwijs de persoonlijkheidsvorming inderdaad centraal moet staan, zoals de Vliar-brochure beweert, dan kan die toch best verzekerd worden door leraren die hun leerlingen een zo breed mogelijk spectrum van kennis uit hun domein kunnen aanbieden.

Peter Vanduffel

Theo P., Leuven's gulste student presenteert zijn ACCO-KERSTGESCHENK TOP 30

ACCO-KERSTGESCHENK TOP 30

1. Posterboeken van Dali, Schiele, Klee, Kandinsky en Hopper.
2. Vulpen Parker Duofold international uit schitterend gepolijst marmereacrylaat met 18k gouden pen. Kleuren : zwart, blauw, rood. Luxueuze topkwaliteit.
3. Staalsterke geldkoffertjes "Melsmetall" Duitse kwaliteit in frisse tinten en vier formaten.
4. Briefkaartboeken over art deco, Rembrandt, Arcimboldo, Gaudi.
5. Vulpen en kogelpen Waterman 200 Rhapsody in Chinese lak met 18k gouden pen. Uitvoering : "kaviaarkorrel", blauw en gevamd marmer.
6. M400, M600, M800 vulpen, kogelpen en vulpotlood "Pelikan Souverain" het retro schrijfgereef van uitzonderlijke kwaliteit.
7. De Atriumcultuurgidsen geven een panorama van hoogtepunten uit de wereldculturen, om dames te verwennen.
8. Schrijffest Waterman "Lady Charlotte" een schrijfwuvel ; vulpen en kogelpen in prachtig etui, om dames te verwennen.
9. Bureaustoel Rabami met stoffen zit en rug in de juiste kleur.
10. Theo P. verpakt zichzelf als verrassingsgeschenk.
11. Jaaragenda "Succes" Lady, junior, senior, office en manager in de allerfijnste kalfslederen omslag. Voor een succesrijke jaarplanning.
12. Pennenzak in natuurleder.
13. Een monumentale biografieënreeks : Freud, Jung, Schopenhauer, Nietzsche, Guido Gezelle.
14. Decoflex Home opbergsysteem met gekleurde hangmappen.
15. Phonecards Seiko, handig voor het opslaan van favoriete telefoonnummers.
16. Europa : het eerste boek over Europa's geschiedenis en zijn bewoners ; reeds een standaardwerk voor het was gedrukt.
17. Resel Derwent "designers colors" in metalen doos per 24/36/42 of 72 kleuren. Artistieke topkwaliteit.
18. Bureauarnatuur in leder : voor een luxueuze aankleding van je kantoor of kot.
19. Giorgio Vasari vertelt de levens van de grootste schilders, beeldhouwers en architecten.
20. Comparex magnet-whiteboard met aluminium frame en afleggoot. Zowel vertikaal als horizontaal te gebruiken. Van formaat 45 x 60 tot 100 x 200 cm.
21. Lieve, grappige, kleurrijke Babar-pretentboeken.
22. Attachécase in leder ; met cijferslot en binnenaferwerking in daim.
23. Diskette storage units voor opberging van 3,5 of 5 1/4 computer diskettes. Met plexi stofkap, tussenschotten en slot. Capaciteit van 10 tot 100 stuks.
24. Barbar-kartonboekjes voor de allerkleinsten.
25. Schrijfmachine Brother AX25-6K gebonden ; ook te gebruiken als printer voor PC.
26. De geschiedenis van de kunst. Grote gebonden uitgave.
27. Halogeen bureauamp in hedendaags design en zwarte kleur.
28. Eindexaarscollectie "Rodeco-wood" klasseur, ringbanden, telefoonregister en bureaurnatuur in impressie rozenwortelhou.
29. Brother P-touch elektronisch lettering systeem voor het professioneel aanbrengen van kleeletters.
30. Videocassette BASF E180 zorgt voor een prachtige weergave van beeld en kleur.

UITZONDERLIJK
zaterdag voor Kerstmis
22 december 1990
GANSE DAG OPEN
(9 tot 17 uur)

Kultuurgeschillen aan de KUL

Polemiseren over prestige en inhoud

A enkele jaren wordt het culturele beleid van de KU Leuven uitgestippeld door de Kultuurkommissie. De commissie subsidieert culturele initiatieven, financiert de universitaire ensembles en organiseert daarnaast zelf culturele activiteiten. Kultuurraad, die de cultuurpolitiek van de studenten bepaalt, schijnt daarmee niet op dezelfde lijn te zitten als de commissie. Hoewel Kultuurraad een tegenwoordiger heeft in de commissie, is de relatie tussen beide nooit optimaal geweest. De bij herhaling geformuleerde vraag voor een inhoudelijke discussie omtrent de te volgen beleidslijn vond nooit gehoor. Dat er wel degelijk iets schort aan de werking van de commissie bleek onlangs nog maar eens toen cultuurkoördinator Lut Rouffaer besloot haar ontslag in te dienen. Kultuurraad greep dit aan om de malaise binnen de commissie openlijk aan te klagen.

Eigenlijk was de oprichting van de Kultuurkommissie enkele jaren geleden geen slechte zaak. De academische overheid kreef eindelijk een structuur die orde kon brengen in het chaotische cultuurbeleid dat de universiteit tot dan toe gevoerd had. Cultuur was nooit de eksklusive bevoegdheid geweest van één of ander orgaan. Van een coherente politiek met duidelijke beleidsoplossingen inzake subsidiëring en aanbod kon dan ook nauwelijks sprake zijn. De installatie betekende voor de academische overheid bovendien dat de uitgaven voor cultuur voortaan beter in de hand konden worden gehouden. De commissie kreeg jaarlijks een budget en moest het daarmee zien te rooien. Het beheer van het cultuurbudget werd de de eksklusive bevoegdheid van de Kultuurkommissie. Voor '89 hield dat in dat de commissie kon beschikken over een kleine vier miljoen frank, die ze kon verdelen over vier vaste posten: werkings- en sekretariaatskosten, betoelaging voor de universitaire ensembles, eigen cultuurinitiatieven en subsidies.

Een relatief groot aandeel (ruim één vijfde) van het budget wordt gereserveerd voor de universitaire ensembles: het koor, de big band, de harmonie en het symfonisch orkest. In die kosten zitten ondermeer de wedde van de dirigent en een bijdrage in de reiskosten. Minder geld gaat naar het eigen cultuuraanbod. Het stilaan populaire 'Kul-t-uur' kon in '89 rekenen op een kleine 500.000 fr. Met de rest van het geld subsidieert de commissie allerhande culturele initiatieven. Voor '89 waren dat onder andere de producties van de studenten van Theaterwinkelschappen, het Nieuw Belgisch Kamerorkest, de Boelvaarkconcerten en het Lemmensinstituut. Kultuurraad sleept traditioneel zo'n 300.000 fr in de wacht.

Boelvaark

Die verdeling van het budget roept al dadelijk enkele vragen op. Wat verklaart bijvoorbeeld de bevoorrechte positie van de universitaire ensembles, uitgedrukt in een forfaitaire betoelaging? Waarom subsidies voor dure en prestigieuze projecten zoals de Boelvaarkconcerten, die veel prominenten maar weinig studenten aantrekken? Kan het Nieuw Belgisch Kamerorkest eigenlijk wel aanspraak maken op subsidies? Het zijn vragen waar zelfs de Kultuurkommissie geen antwoord op weet. Blijkbaar krijgen bepaalde culturele organisaties de voorkeur boven andere, zonder dat daarvoor duidelijke criteria naar voor worden geschoven.

De problemen van de Kultuurkommissie situeren zich op verschillende vlakken. Ten eerste is er het probleem van de infrastructuur. De universiteit beschikt niet over de nodige faciliteiten om culturele manifestaties op een degelijke manier te organiseren. Je kan de Grote Aula moeilijk een ideale concertruimte noemen, om van de hal van het Erasmusgebouw nog maar te zwijgen. Het gevolg is dan ook dat een aantal initiatieven van het Kul-t-uur in alsehalve ideale omstandigheden plaatsvinden. Voorlopig moet er op dat vlak geen beterschap verwacht worden. Het budget van de universiteit voorziet voor 2001 immers geen uitbreiding van de bestaande infrastructuur.

Ook financieel loopt niet alles op wietjes. De reserves, die in '87 nog zo'n twee miljoen frank bedroegen, zullen volgend jaar naar alle waarschijnlijkheid volledig opgebruikt zijn. Er zal dus bespaard moeten worden, al is voorlopig nog niet duidelijk waarop. Een voor de hand liggende maatregel lijkt alvast een beperking van het cultuuraanbod. In die context moet men het ontslag van Lut Rouffaer-Meyers, de huidige cultuurkoördinator, situeren. De cultuurkoördinator werkt uitsluitend voor de Kultuurkommissie, maar valt hiërarchisch onder de Dienst Informatie en Onthaal. Hij is

zowel verantwoordelijk voor het sekretariaatswerk als voor de organisatie van het eigen cultuuraanbod. Die twee taken werden, mede door de uitbouw van het Kul-t-uur, te zwaar voor één persoon. Het ontslag van Rouffaer heeft een duidelijke signaalfunctie. Als de Kultuurkommissie haar taak als organisator serieus neemt, dan moet ze daar ook de nodige middelen voor vrijmaken. Konkreet betekent dat een ekstra personeelslid en een eigen bureau. De commissie had het zo echter niet begrepen. Ze aanvaardde het ontslag van Rouffaer en daardoor impliciet een beperking van het bestaande cultuuraanbod.

Warhol

De meest fundamentele kritiek betreft echter de inkonsekventie van de Kultuurkommissie. Het beleid dat gevoerd wordt is niet gestoeld op een gefundeerde visie op de rol van cultuur aan onze universiteit. In haar selectie schijnt de commissie meer bekeerd te zijn om het prestige van de universiteit dan om het voeren van een konsekwent cultuurbeleid. De Need-Company krijgt de voorkeur op Andy Warhol omdat ze toevallig een stuk van Shakespeare

bewerken. De universitaire ensembles mogen voor 50.000 fr een receptie organiseren om de onderlinge verstandhouding te bevorderen.

Kultuurraad is het al jaren fundamenteel oneens met de politiek die door de Kultuurkommissie gevoerd wordt, maar bevindt zich in een moeilijke positie om te reageren. Enerzijds heeft de raad via het medebeeheer de mogelijkheid en de taak zijn fundamentele bezwaren kenbaar te maken. Anderzijds echter is Kultuurraad voor zijn werking aangewezen op de goodwill van de commissie. Het AV-project wordt bijvoorbeeld grotendeels gesponsord met het geld dat van de commissie komt.

Niet zozeer het nut, maar vooral de werking van de Kultuurkommissie wordt nu door Kultuurraad in vraag gesteld. Kultuurraad wil dan ook voorstellen doen om binnen de bestaande structuur tot een konsekwenter cultuurbeleid te komen. Vrijdag werd er op de Algemene Vergadering gewerkt aan een nota, die uiteindelijk bij de Kultuurkommissie moet belanden. Voordat de discussie op de kringen gevoerd is, kan er nog geen sprake zijn van een concreet standpunt. We geven toch al enkele tendensen aan. In een eerste fase moet de werking van de commissie aan een diepgaande evaluatie onderworpen worden. Wat is bijvoorbeeld de verdienste van het Kul-t-uur? Is het zinvol het bestaande cultuuraanbod in stand te houden? Op basis van die evaluatie moet dan gedacht worden aan een nieuw universitair cultuurbeleid. De voorstellen die Kultuurraad op dat vlak formuleert zijn in wezen een

doorslag van de politiek die de raad al jaren op studentennivo voert. In het voorstel speelt de Kultuurkommissie nog enkel een controlerende en stimulerende rol. Elk jaar wordt een begroting opgesteld, die het systeem van ad hoc betoelaging moet vervangen. De bevoorrechte partners zijn culturele organisaties die de voorkeur van de commissie wegdragen met betrekking tot één bepaalde kunstak. Het Stuc zou zo bijvoorbeeld kunnen instaan voor het aanbod van dans, video en film. De uiteindelijke bedoeling is een netwerk van complementaire organisaties, die samen het culturele profiel van onze universiteit uitmaken. De betoelaging van de culturele organisaties zou aangevuld worden met een beperkte subsidiepot. Tenslotte eist Kultuurraad een ruimere inspraak in de Kultuurkommissie.

Blijft natuurlijk nog het probleem van de infrastructuur. Kultuurraad droomt al een tijdje van een verhuis, samen met het Stuc, naar het Arenbergkollege in de Naamsestraat. In het kader van het teaterdecreet van Patrick Dewael zou de Vlaamse Gemeenschap tot 60% van de verbouwingskosten subsidiëren. De overige 40% moeten elders gezocht worden. Waar men dat geld moet halen is voorlopig nog niet duidelijk. De universiteit moet in eerste instantie het kollege uit handen willen geven, en dat is niet zo evident. De KU Leuven heeft immers meer dan ooit nood aan leslokalen. Wordt dus nog vervolgd.

Werner Van den Bergh

Literaire video en film in het Stuc

Eeuwig zwalpend op de zeven zeeën

Deze week stelt het Stuc een film en een video voor waarin jonge kineasten op een eigenzinnige manier van een bekend literair werk een filmisch spektakel hebben gemaakt. Sint-Lucasstudente Ana Torfs illustreert in 'Marco Polo' het fiktieve karakter van de geschiedschrijving. Erik de Kuyper gaat in 'Pink Ulysses' nog een stap verder door een historische myte te bekijken door een nieuwe bril, die van de homo-

seksualiteit. leugen, stelt de jonge artieste zich ook vragen bij de verhouding tussen luisteraar en toehoorder. Daarvoor haalde ze weer de mosterd bij Calvino. Die stelde zich vragen over de Mongoolse keizer Kublai Khan. Was hij een goed luisteraar? Toen Marco Polo hem over zijn eigen onmetelijk rijk berichtte? Vermoedelijk kan zelfs de keizer, die altijd op verhalen van bodes en verkenners moest vertrouwen, feiten en fictie niet van elkaar onderscheiden.

Voor de uitwerking van haar video-productie inspireerde Ana Torfs zich op de films 'Caravaggio' van Derek Jarman en 'Jeanne d'Arc' van Bresson. Haar manier van presenteren haalde ze bij regisseuse Chantal Akerman, bij wie Torfs nu werkt. Akerman liet in haar 'Histoires d'Amérique' een aantal Joodse emigranten aan het woord. Daarbij laten de acteurs duidelijk blijken dat ze een verhaal brengen door zich bijvoorbeeld rechtstreeks tot de kijker te richten. Torfs volgde daar nog een expliciete verteller aan toe, wat aan het werk de allure van een epos geeft.

In 'Marco Polo' gaat het er vaak om een eksotische sfeer op te roepen. Een aantal scènes zijn rechtstreekse verwijzingen naar eksotische schilderijen. Bepaalde dekors zijn lokaties in het Brussels met Oosterse gebouwen, zoals bijvoorbeeld de Japanse toren. De voorkeur voor het vreemde wordt nog versterkt door de keuze van de acteurs: Aziatische, Arabische, Afrikaanse en Turkse immigranten die elk in hun eigen taal spreken voor de oek de vertaling brengt. Die Babelse spraakverwarring leidt terug naar de kern van de problematiek. Hoe zullen de kijkers en toeschouwers het verhaal van Marco Polo verstaan en interpreteren? Zullen zij ook waarheid en myte kunnen en willen onderscheiden?

Breiwerk

Net zoals Ana Torfs vertrekt Eric de Kuyper van een literair werk waarin waarheid en verbeelding door elkaar vloeien. De Kuyper is adjunct-directeur van het Nederlands Filmmuseum, semiotikus, film-theoreticus, filmer en schrijver. Deze vele activiteiten hebben een duidelijke invloed op zijn werk, zo ook op zijn

laatste realisatie 'Pink Ulysses'. Het hele project nam drie jaar in beslag en werd door vrienden en kennissen van de kineast in de weekends opgenomen. Net zoals Penelope, de vrouw van Ulysses, in het epos van Homeros overdag haar kleed weefde en 's nachts losmaakte, zo breid de Kuyper zijn filmweefsel. Als didaktikus kan hij het niet laten zijn referentiekaders aan te geven door met beelden en muziek te citeren. De estee de Kuyper wil het genot ('Le Plaisir' van de semiotikus Roland Barthes) opnieuw in ere hersteld zien. Hij schaamt zich intussen niet voor sentiment of voor de bijzondere sensibele die vaker in camp-films te vinden is.

'Pink Ulysses' wil een bijzondere variatie zijn op de Odyssea. De kijker moet zich afvragen hoe trouw Penelope wel is. Misschien is ze het wachten moe en is ze ondertussen meer van haar zoon gaan houden. En misschien hield Ulysses meer van de toevaners Cyrc die hij op zijn omzwervingen leert kennen. De Kuyper verpakt het helden-epos dus in

een weinig eerbiedige interpretatie. Penelope is een hemelse maar truttige schoonheid, die machteloos moet toezien hoe Odysseus bij zijn thuiskomst in de armen van een andere man valt. De eenzaamheid en het verlangen uit het klassieke drama worden hier de eenzaamheid om het verlangen van mannen naar elkaar. Hier duikt de homo-erotiek de Kuyper op. Op een bijna encyclopedische manier gaat hij het mannelijk lichaam aftasten. In alle houdingen, naakt of gekleed, worden mannen getoond, die sporten, dansen, kuieren, zwemmen... Alles baadt daarbij in een trieste, melancholische atmosfeer. De dekors zijn kitcherig, zichtbaar fake. De hunkering naar het onbereikbare wordt in beeld gebracht door een uitvoerige scène van zelfbevrediging. Daartegenover staat een sekswite waarin een jongen zijn agressiviteit in dansende bewegingen omzet.

Lucht

Door deze homoseksuele interpretatie krijgt het klassieke drama van Odysseus een nieuwe betekenis. De Kuyper geeft hiervoor de volgende reden op: "Ik zou het niet shockerend vinden als men dit filmische weefsel als een soort alternatieve video-clip zou zien, waarin op quasi-renaissancestische wijze alles met alles te maken heeft".

Carl Demeyere

MET ALLE CHINEZEN MAAR NIET MET DEN DEZEN

Dirk van Dyck over publiek, acteurs en teater

"Soms zit ik ver over de rand van het bombastische"

Dirk van Dyck is weg, wij blijven met de scherven achter. De afgelopen maanden was hij in Leuven te zien in drie voorstellingen die een sterke indruk nalieten. In een regie van Bruno Mistiaen speelde hij solo *De Mensenslinger*, met zijn kompanen Ryszack Turbiasz en Johan Dehollander bracht hij *Marche Funèbre pour chat* en *Een man alleen is in slecht gezelschap*. Deze drie heren samen vormen de 'Vereniging van Enthousiastelingen voor het Reële en Universele', een naam die boekdelen spreekt: hun stukken zijn voer voor filosofen die zich het hoofd breken over de werkelijkheid, waarheid, vrijheid, twijfel, de chaos en de poging van de mens om ordening aan te brengen. Dat zoiets geen saai teater hoeft op te leveren, bewijst de 'Vereniging' op overtuigende wijze in aanstekelijke, eksuberante scènes. Er wordt wat afgelachen in de zaal. De inbreng van Van Dyck, de acteur die zijn *bakkes* ten volle aanwendt, is daarin niet gering. Nochtans, zo vindt hij, is akteren helemaal geen kunst. Hoe zit dat?

Van Dyck: «Teater is gemakkelijk. Het is wars van alle verdienste. Op een podium doe je wat je wilt. Men spreekt over acteurs die in hun onderbroek gaan staan, die zich blootgeven, maar er is toch niets zo veilig als dat op een podium te doen. In het kafee aan de toeg is dat iets anders. Wat op toneel gebeurt is zodanig geïnstitutionaliseerd, dat niemand ooit kan weten of diegene die spreekt nu mijn 'ik' is of niet. Als je er op de juiste manier mee omgaat, natuurlijk.»

«Integere voorstellingen, bestaan die? Eerlijk spelen, wat is dat? Ik heb het moeilijk met die termen. Je speelt altijd in een kader van conditionering en afspraken. Dat laat weliswaar in een bepaalde mate een eerlijkheid van impulsen toe, maar niet tot in het oneindige. Zoniet vervalt je in iets dat zonder afspraken gebeurt. Dat kun je alleen nog maar een performance noemen.»

Snuiven

Van Dyck: *Bij Blauwe Maandag krijg je toch het gevoel dat het niet echt is als de acteurs staan te roepen, terwijl ze je wel die indruk willen meegeven.*

Van Dyck: «Volgens mij willen ze dat niet. Je kunt dat ook zien: er is het dialect in *Vaader*, een gekunsteld taalje dat eigenlijk door niemand gesproken wordt. Zij laten codes zien die duidelijk maken dat het niet om persoonlijke, doleerlijke emoties en intenties gaat. Ik heb nog bij *Blauwe Maandag* gespeeld, en ik ben het gezelschap met zeer wisselende gevoelens blijven volgen. En nu zie ik voor het eerst de intenties die ze van bij het begin hadden op het toneel.»

«Vals spelen is iets anders. Dat had je bijvoorbeeld in *Julius Caesar* van Need-company, waar de acteurs doen alsof ze schrikken voor een spot die naar beneden dondert, terwijl je goed weet dat je, in plaats van te schrikken, een half uur niets meer zegt als je zo een spot op je hoofd krijgt.»

Van Dyck: «Het is daar veel te bang voor. Dat zie ik al als ik de mensen in de zaal wat langer aankijk. De mensen durven niet meer dan hooguit eens wat roepen. Je moet het publiek ook niet nodeless lastigvallen. Je kunt het enkel bij de voorstelling betrekken wanneer die daar baat bij heeft. Als de voorstelling een gesprek met het publiek zou beogen, dan zet je beter een tafel op het podium met microfoons en houd je een debat. Het publiek is er om een voorstelling goed of slecht te vinden, niet om ze mee te maken.»

«Dat wil niet zeggen dat wij op het publiek neerkijken, het is misschien eerder een overschatten. Als je in elke voorstelling een ideeënbus zou organiseren en op basis daarvan een volgende productie zou maken, dan zou je het publiek pas onderschatten. Want dan maak je alles op maat van een aantal mensen, die het dan in optimale omstandigheden kunnen volgen.»

Veto: *Zou je ook spelen als er maar twee mensen kwamen kijken?*

Van Dyck: «Natuurlijk, dat is toch onze plicht. Ik haat het dat sommige voorstellingen als hermetisch bestempeld worden, en dat er dan ook bijna geen volk naartoe komt. Een voorstelling moet net zo min publiek-vriendelijk zijn als een roman of een gedicht dat moet zijn. Het is natuurlijk wel vervelend dat het publiek een aantal minuten of zelfs uren in een ruimte moet gaan zitten om met een kunstwerk te worden gekonfronteerd. Een boek kun je op een heel eigen manier lezen.»

Waanzin

Veto: *Over het teaterpubliek wordt wel eens smalend gedaan. In de grote zalen zou dan de bourgeoisie zitten die gezien wil worden, in de kleinere, 'alternatieve' zalen krijg je het avant-garde-volkje dat sfeer komt snuiven. Beiden begrijpen niet veel van wat er op de scène gebeurt.*

Van Dyck: «Ik zal daar niet smalend over doen. Ik ken ook niet zoveel van de mensen die in de zaal zitten. Wij staan niet in de grote zalen, en dat brengt al een eerste selectie van publiek met zich mee. Het zou best kunnen dat er dan nog altijd een aantal mensen zijn die maar komen om te komen, maar dat kan mijn probleem niet zijn. Ik neem a priori aan dat de mensen komen om te luisteren naar wat ik hen te vertellen heb. Als ik dat niet aanneem, moet ik meteen een andere job gaan zoeken.»

Van Dyck: «Of de mensen goed genoeg luisteren, dat is een andere vraag. Maar dat is puur hun zaak. Wij zijn acteurs, geen programmators. De functie van een zaaluitbater kan bijvoorbeeld zijn aan een profiel van een bepaald publiek te bouwen.»

«Ik vind het wel zeer spijtig als mensen niet begrijpen waar het over gaat. Je zou dan kunnen zeggen: kom even mee aan tafel zitten, we gaan er eens een uur over praten, maar dat is naast de kwestie. De meeste mensen durven daar ook niet voor uit te komen, omdat ze dan denken dat ze dom zijn, wat absoluut niet waar is. Dat begrijpen heeft veel te maken met een gevoeligheid die niets met rationaliteit te maken heeft, maar met affiniteiten die veel breder liggen.»

Veto: *De drie voorstellingen waarin we jou de afgelopen maanden bezig gezien hebben, vertonen één opvallende samenhang: de waanzin wordt er sterk naar voren geschoven. Vanwaar die interesse?*

Van Dyck: «Ik weet dat niet. Het blijkt een aantal mensen op te vallen, ja, maar wij denken daar zelf niet over na. Tenzij dan nadat we zoiets gelezen hebben. Dan merk je: hé, daar zijn we inderdaad mee bezig. Dat is enorm bevredigend, want je ziet dan dat die verbanden er blijkbaar organisch zijn ingeslopen, zonder dat wij er zelf bewust aan dachten. Dat betekent dat de dingen die je maakt niet helemaal onderhevig zijn aan toevalligheden, maar een soort van wetmatigheid volgen.»

«Je moet wel oppassen met dat woord 'waanzin'. Ik heb de indruk, na wat ik er over gelezen heb, dat het eerder te maken heeft met een manier van spelen, dan met de inhoud van de stukken. Het zijn natuurlijk ook stukken die over een 'zin' gaan, de zin van een werkelijkheid, een bovenzinnelijkheid, een waanzinnigheid. Dat ligt allemaal heel dicht bijeen.»

Veto: *Wat wij jaren bijna niet meer op het toneel gezien hebben, en wat in jouw stukken sterk wordt uitgebit, is de mimiek. Zeg maar: beketteren. Soms is het zelfs wat teveel van het goede.*

(Foto Hielke Grootendorst)

Van Dyck: «Natuurlijk. Ik ben nu eenmaal zo, ik heb zo'n *bakkes*. Het ligt toch voor de hand dat ik daar gebruik van maak. Anders zou ik het echt niet doen. Het aanwenden van mimiek op het toneel gaat met periodes op en neer. Nu is het weer een beetje aan het terugkomen. Nog niet zo lang geleden gold het als een kunst om echt niets te laten zien.»

Krustus

Van Dyck: «Het is wel waar dat ik soms over de schreef ga. Dat is dan jammer. Ik zit dan ver over de rand van het bombastische. Daar moet ik mee oppassen. Je mag jezelf niet in die mate voorspelbaar maken dat men je vokabularium na een tijd helemaal kent, en er geen verrassingen meer mogelijk zijn. Daarom was het voor mij heel goed om die monoloog over Michaux te doen. Ik

moest daar op een heel andere manier te werk gaan dan bij *Marche Funèbre*, waar ik als het ware met vuile voeten door de voorstelling kon gaan.»

Veto: *Wanneer kunnen we iets nieuws van jullie verwachten?*

Van Dyck: «We hebben een project ingediend, maar we weten niet of het geloofwaardig overkomt, voor wat betreft de subsidie-aanvraag. De tielblad-zijde ervan is namelijk een foto van ons gedriete, met daaronder *Wij liegen. Aanvraag tot subsidie*. Ik vind dat fantastisch, maar ik weet niet of de mensen die over de subsidies beslissen ook zoveel gevoel voor humor hebben. Het uitgangspunt voor de voorstelling is die beroemde parodys van ik weet niet meer wie van zoveel voor Kristus. Want als het waar is wat daar staat, dan liegen we niet.»

Paul Demets
Johan Reyniers

Journalistiek werk van Marguerite Duras

Een zicht op het wereldbeeld van anderen

«Objectieve journalistiek is een leugen.» Dat er een objectieve journalist zou bestaan is wel het belangrijkste vooroordeel waarvan Marguerite Duras zich heeft bevrijd. Naast meer dan dertig romans, waarvan *Moderato Cantabile* en *l'Amant* waarschijnlijk de bekendste zijn, heeft zij ook artikelen voor kranten geschreven. Het zijn kleine gebeurtenissen die zij vertelt, vaak over kleine mensen. Men zou het sfeerjournalistiek kunnen noemen. Regelmatig schreef zij wegens geldgebrek. Over Maria Callas, die ze nooit heeft zien zingen. Of om uit haar huis te komen, wanneer ze maanden aan een boek had geschreven. Of wanneer er dingen gebeurden die haar gek maakten, zoals de racistische plagerijen van de Parijzenaars. In 'Oogopslag' zijn de artikelen gebundeld die zij tussen 1957 en 1980 schreef. Duras heeft ze niet meer nagelezen: «Het gaat mij niet meer aan.»

Na haar jeugd in het Zuiden van Vietnam wijkt Duras uit naar Parijs waar zij heel haar leven doorbrengt. Ze studeert rechten, wiskunde en politieke wetenschappen. Rond '42 wordt ze lid van de kommunistische partij, waar ze na 20 jaar uitstapt. Duras is een extreme feministe, links en van grote invloed op het Parijse kulturele leven. Ze beheerst de film, het teater en de literatuur. De artikelen van Duras vallen buiten de wetmatigheid van elk genre. Waarschijnlijk omdat ze door een schrijver geschreven zijn en niet door een professionele journalist. De artikelen van Duras zijn een zoektocht naar het vreemde, het overweldigende, het ongehoorde. Wat

zich rond haar afspeelt wordt minutieus beschreven.

Vuilnis

De personages die zij beschrijft zijn vaak bleek en verwaarloosd. Niet de personages op zich zijn belangrijk, wel hun verlangens. In de teksten van Duras is er de wereld van de rijken en die van de armen. Er is de miserie van de Indiërs, van de Algerijnse arbeiders in Parijs die bang zijn om Algerij te zijn. De arme heeft niets dan zijn honger, zijn verlangen: vooral om te overleven. Zoals Lucie, een vrouw van 71 die voor de veertigste keer voor het gerecht ver-

schijnt wegens het stelen van twee onderjurken. Of de Algerij die geen sjaal of stropdas meer draagt om zeker niet gewurgd te worden. De rijken, in de verveling van recepties en luxeuse villa's, verlangen naar niets meer en dat is hun dood. Duras tracht deze sociale komedie te verwoesten, net zoals zij de kristelijke sleur doorbreekt. Moreel gekrakerel in de trant van 'overspel is slecht' is haar vreemd.

In de artikelenbundel zijn tevens een aantal opmerkelijke interviews opgenomen die bedoeld zijn om een zicht te krijgen op het wereldbeeld van anderen. Zo ondervraagt Duras ondermeer een jongetje van zeven over zijn kijk op volwassenen, zijn angsten en dromen. Zij praat met een analfabete die krampachtig haar gebrek probeert te verbergen. Ze heeft een gesprek met 'een schoft zonder berouw', een eks-gedetineerde die, in plaats van zich klein te maken en te buigen voor de regels van de rechtspraak, weerwerk trachtte te bieden en te bewijzen dat hij evenveel recht had op een plaats in de samenleving als zij die over hem oordeelden.

Marguerite Duras heeft regelmatig artikelen over vrouwen gepubliceerd. Zij beschrijft de vrouw in haar verschijning tot in de kleinste details. Of ze mooi is of lelijk, welke gelaatsuitdrukking ze heeft

en welke kleren ze draagt. Over Maria Callas zegt ze dat zij de mooiste is onder alle lelijke vrouwen. Brigitte Bardot noemt zij een koningin; de vleesgeworden bedreiging van het geïnstitutionaliseerde huwelijk. In haar beschrijvingen valt de bewondering voor het vrouwelijke duidelijk op. Duras is trots op haar vrouwen. Zij zijn niet onderdanig en krenken de man in zijn narcistische eigenliefde. Geen van de vrouwen die Duras beschrijft heeft een gelukkige liefde gekend. Het zijn vrouwen met elk een eigen geschiedenis die schreeuwen: 'Kijk naar mij.'

Marguerite Duras schrijft haar artikelen vol overgave. Ze zijn de weerslag van het ongeduld om momenten vast te leggen, hetzij ontmoetingen, hetzij gebeurtenissen die haar de vuisten doen ballen. Ze schrijft met dezelfde onweerstaanbare drang die haar in het Franse of Algerijnse verzet dreef of in de strijd tegen regeringen, tegen militarisme, tegen onrechtvaardige verkiezingen. Duras keert zich tegen de macht die telkens van kleur verandert, die gisteren schreeuwde 'leve de paus' en morgen 'leve de koning'. In een poging om de artikelen die zij gedurende 20 jaren schreef te ordenen, zijn de auteurs tot de volgende oplossing gekomen, los van de datum van publicatie: er zijn de artikelen bestemd voor vakantiedij, er zijn de artikelen over allerlei soorten misdrijven, artikelen over literatuur en tenslotte het 'overige', dat ogenschijnlijk niet in een bepaalde categorie is onder te brengen. In dit 'samenraapsel', zoals zij het zelf noemt, zit eenheid dankzij de eigenheid van Duras' schrijven.

Krista De Mey

ZOEKERTJES

- Repetitielokaal gezocht, Yvan De Boeck, Vlamingenstr. 128, ☎ 29.18.33.
- Graag fiets en zwarte handschoenen terug waar ze woensdagavond 28 nov. verwerden, Blijde Inkomstr. 76 bij Pic.
- Herlinde, probeer deze week woensdag nog maar eens, ofwel na 22.10 u. of anders op een andere avond (niet op dinsdag en donderdag). Tot dan, en: smakelijk! LWVDC0050.
- Marcelliehbende eerste-kanner bis handelsir. met ruitjeshemd en verstuikte voet, zonder fiets en geld, van de Brabançonestr., "Waar was je gebleven
- Gemeenschapshuis 'Oase' te Leuven (Kessel-lop) heeft een kamer vrij voor jongen of meisje, student of werkende. Kristelijk engagement is vereist. Tel. 25.52.40
- Oearder Raf, ondanks uw volste vertrouwen in Moeder Natuur, gebruik toch maar uw schareke.

KAFFEETEORIEEN

IK DENK DAT IK WEER EEN BEETJE TEVEEL UIT MIJ NEK HEB ZITTEN LUILEN

DE KAFEEBAAS MOET ME NIET MEER HEBBEN, VRESS IK...

NIET DAT HY KWAAD IS OF ZO, HY BLYFT STEEDS EVEN SYMPATHIEK, MAAR TOCH HEB IK ZO'N PLAVUW VERMEEDEN!

SLOK!

VOORAL SINDS HY MYN BARKRUK DOOR EEN STOEEL HEEFT VERVANGEN!

- zonder iets te zeggen?": Bettie Poe.
- Gevonden in PDS ma. 3 dec. om 11.00 u. rechterachterbuik. Rode brilleendoos met zwarte bril 'bug-first'. Terug te vinden bij Jim Vanderkerken, Bondgenotenlaan 24.
- Verloren op 4 dec. aan zwembad (sportkot): sportkaart. Gelieve terug te brengen aan Sabri Baeckelandt, Blijde Inkomstr. 127. Pint in het vooruitzicht.
- De fiets van P. Waegemans is terecht. Te bekomen bij Raf Verhaegen, Naamsesteenweg 492, kamer 108.
- Thier geeft een fuif in Terbank, of is het andersom. Do. 13 nov., TD Thier.
- Tip ick alles zelef of naar Abulafia Tekstverwerking? Tienestr. 177, van 10-12.00 u en van 14-16.00 u of ☎ 29.22.77
- Zeker weten 27-11: Ik hoor soms stemmen, maar ik versta ze niet. Het zullen Westvlamingen zijn.
- Ik geef het op! Wie was er op mijn kot? Ives.
- Reaktie van een (de?) Yves. Los op: jij/ik, bist/biste, dit/vorig jaar. Meer hints zijn steeds welkom.
- Fuif eens op een boot. Jeudhuis 'den tube' verhuurt hem (Vaartkom). ☎ 20.65.91. Plons blub.
- Alle ex-simmers die hier in Leuven studeren of vertoeven, worden uitgenodigd op de ex sem excellent fuif. Afspraak: dinsdag 11 december in 'de blauwe schuif' op de Vismarkt, aanvang 21.00 u.
- Ma. 3 dec.: Slot gepikt aan Alma 3 (rond 13.00 u.). Dief gezien, naam en adres gekend. Breng voor eind deze week slot terug naar Keiberstr. 4. (Leg het aan de voordeur).

- PDG zoekt geldige reden om Moensdag lekker uit te slapen. Nuttige tips afgeven op Pius X. De porto staat klaar.
- Anabelleke! De tweede witte zet van BB is deze: PG1-F3. Ciao!
- Bok jongen, je mag meedoen. Hersenpijnigje op deze zet: E4-E5. Groettes aan Marlene. BB.
- Piet, wist je dat Tony de zieke pony niet zo gezond is? 2K Recht.
- King Gambit speelt F2-F4. Da adde nie gepinsd, hé, bolleke?!
- Al uw typwerk op tekstverwerker. Snel en verzorgd. Tabellen geen probleem. ☎ 016/23.46.26.
- Heeft iemand soms mijn zwarte vest van Lee Cooper donderdagavond 29 nov. in zaal Labyrinth toevallig meegenomen? Graag had ik ze in deze frisse dagen teruggehad. Beloning verzekerd! Wim Cocquyt, Van Dalecollege, Naamsestr. 80 A, bus 01.03.
- Veel werk? Computer XT IBM compatibel te koop. Z.w. Naamsest 2. Claes I. Slechts drie maand oud.
- Gevonden nacht maand. 3 dec. op dinsd. 4 dec. rond 12.45 u. in Tienestr. (Maroc-Unie) ! Sleutels af te halen op Veto, 'S Meiersstr. 5.
- Wie wil meerijden met de auto naar Leuven (zo. 20-21.00 u.), naar omgeving Hove-Mortsel-Edegem (vr. 17-18.00 u.). Anne Goossens, Broekstr. 43/010, De Ster 15, 2540 Hove, ☎ 03/455.54.23.
- Gevonden: rekenmachine Casio op kampus Arenberg. Eerlijke eigenaar kan het komen terughalen bij Maarten D'Haese, Parkdreef 42.
- Gemeubelde studio over te nemen vanaf 15 dec. Donkerstr.1/bus 3 (apt nr. 3). Vragen naar Caroline.
- Rock-band zoekt bassist uit omgeving Brugge. Genre: Scorpions, Iron Maiden. Ook eigen nummers. Optredens in zicht. Bel naar Koen de Laere, ☎ 050/35.20.92.
- Liefste meter Katrien. Dank de sint maar voor me. PS. Stoute Nele nam een hap van mijn hoofdje. Je opgetogen petekindje Jan.

- Te kp: Grandpa's car, Opel Kadett 1200 N 77, 65000 km. Prima staat. Prijs okt. Nic Peeters. Hogeschoolp. 3 k 273. ☎ 28.44.95 of 013/55.16.12 (weekend).
- Gezocht wegens relationele omstandigheden: Preses (v) voor blauwkleurige textielclub en kandidaat-praes grote blauwe Leuvense kring. Zich onthouden indien niet ernstig en niet regelmatig vrij. Extra-legale voordelen onder vorm van spaghetti. 3 radeleze vice's.
- Jan turf laat zijn licht gaan over de Golf. Verduisterde geesten, welkom: Tienestr. 128 (Jolé, 19 dec.).
- Dag Els. Nogmaals Els: dag. Orde! Orde order de mixers, orde onder de aarde, orde onder rijkscunde, niet waar sheriff, orde moet er zijn. Getekend: de scheidsrechters.
- Wie heeft mijn portefeuille gevonden? Verloren op dinsdag 5 dec. waarschijnlijk in het handelskot. 36 kusjes en een glas sherry voor de vinder. Mina Pattyn, Karmelietenberg 13.
- Verloren tijdens bezettingke rektorat: draagbare radio en wekker. AUB terugbezorgen bij Koen, Parkstraat 35. De Sint liet wat voor u achter.
- Jolé wil weten wat "kaarsen voor de vrede" kan betekenen. Chiroleiding aller dorpen, op 19 dec. trachten wij de toon te zetten: 20.30 u.
- Gezocht: kepie van rijkswachtmajoor Tempels. Verloren tijdens de betoging van vorige donderdag.
- Profiat met je I.W.O.N.L., Leen! Jan en Greet.

Tikkantoor Devano
016/23.98.70

Tekstverwerking Laserprinting ★ Lay-out Dactylografie

Boeken, tijdschriften, cursussen, thesissen,...

Professionele aanpak Jarenlange ervaring

T. & K. Van Nooten-Dehaes
Wilselsesteenweg 54
3020 Herent

JO MEUWISSEN

Alle verhuur video-, klank- en lichtinstallaties voor fuiven en TD's

BARCOVISION: 5000 fr.

tel. 016/201.301

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1										
2										
3										
4										
5										
6										
7										
8										
9										
10										

Horizontaal - 1. Jonge generatie van kunstenaars 2. Belgische rivier - landenorganisatie 3. 18de eeuwse schilder - persoonlijk voornaamwoord 4. Weide in het hooggebirge - rijnsnoer 5. Stuff - kampeernetwerk 6. Klanknabootsing 7. Staatshotel - luiaard 8. Prijs - geen deskundige of vakman 9. Besteede 10. Basis bij het rekenen.

Vertikaal - 1. Tegenspeler 2. Beschikbaar - lyrisch drama - familielid 3. Niet aan tijd gebonden 4. Onecht - voorzetsel - hengel 5. Gaat over in iets minder goed 6. Van een bepaalde kleur - metaal in de luchtvaart gebruikt - Fries waterje 7. Europese hoofdstad - deel van het lichaam 8. Muzieknoot - zij die inschenken 9. Voornaamwoord - plaats in Gelderland 10. Zoogdier - Boomvrucht.

MAANDAG

20.00 u **KONCERT** Kasteelconcert met een verscheidenheid aan ensembles, in proklamatieaal Arenbergkasteel, Kard. Mercierlaan 92, Heverlee, ink. 40, org. VTK.

21.00 u **FILM** Palombella Rossa, in Stuc, ink. 100/130.

DINSDAG

09.00 u **BOEKENVERKOOP** Boekenverkoop uit de dubbelen van de centrale bibliotheek, van 9 tot 18 uur (ook nog op woensdag 12 en donderdag 13 december), in Centrale bid, Mgr. Ladeuzeplein 21.

20.00 u **DEBAT** Debat over hormonen in de veeteelt, in het Plantkundig inst. lok. 01.30, K. Mercierlaan 92, org. LBK.

20.00 u **INFO** Mevr. L. Van Hoestenberghen en Major Mylie spreken over milieutweven en effectieve legerdienst, in de Kleine Aula, org. Dienst Studentenvoorzieningen.

20.00 u **KONCERT** Kasteelconcert met een verscheidenheid aan ensembles, in proklamatieaal Arenbergkasteel, Kard. Mercierlaan 92, Heverlee, ink. 40, org. VTK.

20.00 u **TEATER** 'Caligula, de maanzieke Keizer', door De Naamloze Vlakke, in de Stadsschouwburg, org. C.C. Leuven.

20.30 u **FILM** Palombella Rossa, in Stuc, ink. 100/130.

20.30 u **KONCERT** Orgelconcert in de Sint-Jan-De-Doperkerk van het Groot Begijnhof, door Kristiaan Van Ingelgem, ink. 100/200, org. Kulturkommissie.

23.00 u **FILM** Next of Kin, voorafgegaan door de kortfilm 'Open house', in Stuc, ink. 100/130.

WOENSDAG

10.00 u **BOEKENBEURS** De Vlaamse Bijbelstichting organiseert voor de 10de keer een religieuze boeken- en tijdschriftenbeurs, met debatten en voorstellingen van nieuwe boeken, en de uitreiking van de prijs voor het religieuze boek, in fak. Godgeleerdheid, Maria Theresia-kollege, ink. gratis.

13.00 u **TEATER** De stuc-productie 'Pouf' wordt gespeeld bij wijze van try-out, door de studenten theaterwetenschappen o.l.v. Mieke Verdin, naar een werk van Marxvaux, in Stuc, ink. gratis, org. Kulturkommissie.

20.00 u **FILM** in de reeks Filmemiotiek: Le Camion, een film van Marguerite Duras uit 1977, van woensdag 17 zaterdag 15/12, telkens 20.00, in 1 Studioke, ink. 100/125, org. DAF.

20.00 u **TEATER** 'Nietzsche', door Prometheus, in Aud. Minnepoort, org. C.C. Leuven.

20.00 u **TEATER** 'Caligula, de maanzieke Keizer', door De Naamloze Vlakke, in de Stadsschouwburg, org. C.C. Leuven.

20.30 u **AKTIE** Briefschrijfvond voor Amnesty International, in Brusselselstr. 226, org. A.L. Leuven.

20.30 u **VIDEO** Marco Polo, eindwerk van Ana Torfs, studente van het St. Lucasinst., in Stuc (2de verd.), ink. 80/100.

20.30 u **FILM** Pink Ulysses (Nederland, 1990), een film van Eric de Kuypier, in Stuc, ink. 100/130.

BIOS ☐ Di 11/12: Teatervoorstelling Caligula, in de Stadsschouwburg. ☐ Wo 12/12 om 20.00 u: Biosuif, in de Albatros. Ook om 20.00 u: Presidiumvergadering, in het Stuc.

EKONOMIKA ☐ Ma 10/12 om 19.30 u: Interjarenbierkuis, in den Dulci. ☐ Di 11/12: Cowboyfuif tweede lic TEW-EW-MIR, in de Lido. ☐ Do 13/12 om 20.00 u: Talentenjacht, in MT 10.

GERMANIA ☐ Wo 12/12 om 21.00 u: Vlaamse avond, in de fak. ☐ 12/12: Voetbalbeker Happart (Germania en Romania hakken elkaar in de pan), in het Sportkot.

HISTORIA ☐ Wo 12/12: Inca tentoonstelling. Om 22.00 u: Volleybal eerste lic-tweede lic: Baed en caan-tweede kan. ☐ Do 13/12 om 22.00 u: Danskursus, in Arenberginstuut.

KLIO ☐ Di 11/12 om 21.00 u: Kantus, in boven de Rektor. ☐ Do 13/12 om 20.00 u: Kempresidium in verband met de feestweek, in de permanentie.

LBK ☐ Di 11/12 om 20.00 u: Debat over hormonen in de veeteelt, in het Plantkundig inst. lok. 01.30, K. Mercierlaan 92.

PEDAGOGISCHE KRING ☐ Wo 12/12: Tweede lic fuif met optreden Katastroof, in de Lido. ☐ Ma 17/12 om 20.00 u: Kringvergadering, in kringlokaal, Tienestr. 115.

PSYCHOLOGISCHE KRING ☐ Di 11/12 om 22.00 u: Optreden Shtipile, in de Shrink, ink. gratis. ☐ Do 13/12 om 21.00 u: Video-night, in de Shrink. ☐ Ma 17/12 om 20.00 u: Raad van beheer vzw Psychologie, in Kringlokaal.

ROMANIA ☐ Di 11/12 om 20.00 u: Filmavond, in MSI. ☐ Wo 12/12: Voetbalbeker Happart (Germania en Romania hakken elkaar in de pan), in het Sportkot.

VTK ☐ Ma 10/12 om 20.00 u: Kasteelconcert, in het Arenbergkasteel. ☐ Di 11/12 vanaf 13.00 u: Kaartenverkoop Pevue, in het R.C. Om 20.00 u: Kasteelconcert, in het Arenbergkasteel. Om 21.00 u: Bierproefavond, in Thier. ☐ Wo 12/12 om 14.15 u: Filmfestival, in het R.C. Om 20.00 u: Barbarakantus, in het R.C. ☐ Ma 17/12 om 19.30 u: Symposium over de betrekkingen tussen België en Taiwan, in Aula Pieter De Somer.

WINA ☐ Di 11/12 om 20.00 u: Gewaagde filmavond, in Auditorium Gaston Eyskens. ☐ Wo 12/12 om 22.00 u: Erotische bar met band, in het R.C. ☐ Do 13/12 om 21.00 u: Bregheulhans feest, in Isol.

22.30 u **VIDEO** Marco Polo, eindwerk van Ana Torfs, studente van het St. Lucasinst., in Stuc (2de verd.), ink. 80/100.

23.00 u **FILM** Speaking Paris, voorafgegaan door de kortfilm 'Peepshow', in Stuc, ink. 100/130.

DONDERDAG

20.00 u **FILM** Roger and Me (Michael Moore), in Vlaamse Leergangen, Boekhandelstr. 9, ink. 100, org. ACV-KWB.

20.00 u **PANELGESPREK** Derde Wereld, landbouw en milieuproblematiek, in de Kleine Aula, org. CIWP, IAAS.

20.00 u **TEATER** 'Nietzsche', door Prometheus, in Aud. Minnepoort, org. C.C. Leuven.

20.30 u **FILM** Pink Ulysses (Nederland, 1990), een film van Eric de Kuypier, in Stuc, ink. 100/130.

20.30 u **VIDEO** Marco Polo, eindwerk van Ana Torfs, studente van het St. Lucasinst., in Stuc (2de verd.), ink. 80/100.

21.30 u **OPTREDEN** Black Velvet, goed voor lersel folk, jazz, funk en pop, in De Spuyte, Teruursevest 101, ink. gratis.

22.00 u **OPTREDEN** Jack Of Hearts, afkomstig uit Amsterdam, goed voor blues en rock, in Belgisch Congo.

22.30 u **VIDEO** Marco Polo, eindwerk van Ana Torfs, studente van het St. Lucasinst., in Stuc (2de verd.), ink. 80/100.

23.00 u **FILM** Family Viewing, voorafgegaan door de kortfilm 'Howard in particular', in Stuc, ink. 100/130.

VRIJDAG

20.00 u **FILM** A hora da Esterela (Suzana Amaral): achter een feitelijke levensgeschiedenis wordt een verhaal over emotionele armoede en over een wereld van sociale schijn hoorbaar gemaakt, in Vlaamse Leergangen, Boekhandelstr. 9, ink. 100, org. ACV-KWB.

20.30 u **FILM** Pink Ulysses (Nederland, 1990), een film van Eric de Kuypier, in Stuc, ink. 100/130.

22.00 u **OPTREDEN** Jumping Jeosaphat, in Belgisch Congo.

ZATERDAG

20.00 u **FILM** De Proefkonijnen (Guido Hendricks): een brand op een chemisch bedrijf veroorzaakt een boel materiële ellende voor de eigenaar, naast vele fysieke en psychische ellende voor de arbeiders, in Vlaamse Leergangen, Boekhandelstr. 9, ink. 100, org. ACV-KWB.

ZONDAG

20.00 u **FILM** Blow up, een film van Michelangelo Antonioni uit 1966, van zondag t/m dinsdag 18/12, telkens 20.00, in 1 Studioke, ink. 100/125, org. DAF.

MAANDAG

19.30 u **SYMPOSIUM** Symposium over de betrekkingen tussen België en Taiwan, in Aula Pieter De Somer, org. VTK.

Atherton Martin

over handel met de Derde Wereld

"In een konkurrentiestrijd zouden onze eigen banken en bedrijven het nooit halen"

In de schaduw van de slotconferentie in Brussel van de Uruguayronde van de Gatt (General Agreement on Tariffs and Trade), bezonnen enkele kritische geesten zich over de betekenis en de invloed van dit wereldgebeuren op het verdere verloop van de economische ontwikkeling. De naam die zij aan dit alternatieve gebeuren meegaven, *Gatt-astrophe*, verwoordt de bezorgdheid van al wie met de Derde Wereld begaan is over een ondoordachte liberalisering van de wereldhandel. Temeer omdat de landen in kwestie op deze ronde helemaal niet gehoord werden, en ook bij de herneming op 10 januari hun stem niet kunnen verheffen. Veto sprak daarover met Atherton Martin, werkzaam bij een Dominikaanse NGO, die de belangen van de landbouwers in Washington verdedigt.

Martin: «Het belang van de *Gatt-astrophe*-konferentie lag erin dat mensen met verschillende achtergronden, zoals vertegenwoordigers van landbouwers- en vrouwenorganisaties en onderzoekers die rond Gatt werken, met elkaar konden discussiëren. De conferentie bood de mogelijkheid om studiewerk en ervaringen van mensen die aan de basis werken in de Derde Wereld uit te wisselen, wat resulteerde in een beter begrip van de invloed van Gatt in de dagelijkse realiteit. Bovendien resulteerde dit ook in een meer coherent Derde Wereldstandpunt. De voorstellen die binnen het kader van de Gatt werden geformuleerd, kunnen uiteenlopende invloeden hebben op verschillende landen. Dat hangt bijvoorbeeld nauw samen met de graad van ontwikkeling of met het belang van sommige sectoren binnen een bepaald land, bijvoorbeeld landbouw of industrie. Het was belangrijk dat we naar buiten kwamen met een gemeenschappelijke visie die de verschillen niet accentueert, maar laat blijken hoe de Gatt de uiteenlopende situaties in de Derde Wereld vaak negatief beïnvloedt.»

«Het belangrijkste is ongetwijfeld dat onze ongerustheid via de pers de onderhandelaars kon bereiken. De meeste onderhandelingen zijn achter gesloten deuren gehouden en er bestaat

een duidelijke tendens om de standpunten uit de Derde Wereld te negeren. De onderhandelingspositie van onze regeringen is bovendien niet zeer sterk. Eerlijk gezegd geloven we zelf niet dat ons werk de uiteindelijke resultaten heeft beïnvloed, want uiteindelijk draaide het allemaal rond de landbouwgeschillen tussen de Verenigde Staten en de EG. Daarbij komt de Derde Wereld nauwelijks aan bod. Er wordt geen rekening gehouden met het feit dat een mogelijk akkoord tussen beide partijen, dat er nu misschien toch zal komen, zal leiden tot een versteviging van de positie van de multinationals. Daar hebben we in de Derde Wereld alleen slechte ervaringen mee. Anderzijds leidt een overeenkomst misschien tot een betere markttoegang, wat voor sommige Derde Wereldlanden interessante perspectieven opent. In elk geval hebben wij een voorstel klaar voor een nieuwe organisatievorm voor de Gatt als verdere onderhandelingen van de Uruguayronde zouden mislukken. Binnen dat kader zou de Gatt als handelsovereenkomst garanties moeten bieden voor ontwikkeling eerder dan een strikt economische aangelegenheid te zijn.»

(Foto Hielke Grootendorst)

heel wat van die gebieden, ondanks bezwaren uit het Zuiden, doorgelopen.

Martin: «Het intellectuele eigendomsrecht, zoals de Gatt het concipieerde, is een zeer gevaarlijk agendapunt. De voorstellen van de Gatt hielden in dat de technologieën die we in het verleden aan het Noorden ontleenden en aanpassen aan onze eigen noden voortaan aan onze controle zouden ontsnappen. Zo zouden we geen bouwtechnieken meer mogen aanpassen aan specifieke eisen van ons klimaat, denk maar aan orkanen en tyfoons, of bepaalde genetische ontdekkingen mogen toepassen of aanpassen zonder daarvoor aan het Noorden schatplichtig te zijn. Elk onderdeel van een technologie dat ergens anders is ontwikkeld, zou nu enkel nog na toestemming of vergoeding gebruikt mogen worden. Als we deze voor de Derde Wereld noodzakelijke beschikking over technologieën verder uit handen geven, verliezen we de mogelijkheid om onze problemen zelf op te lossen en zo neemt onze afhankelijkheid alleen maar toe.»

«Het intellectuele eigendomsrecht is in feite een middel om monopolies te vestigen. Het is een restrictief middel dat concurrentie onmogelijk maakt, niet bepaald in de geest van de Gatt dus. De voorstellen van de Gatt stellen langere patentrechten voor, m.a.w. langere exclusieve monopolies. Daarbij komt nog dat deze patenten op alle producten van toepassing zijn. Vroegere internationale afspraken verboden patenten op farmaceutische producten. Ook levende wezens konden niet gepatenteerd worden. Dat was zeer belangrijk in het licht van de genetische revolutie en dus ook voor de voedselvoorziening.»

GATT Brussel

«Met de bedoeling wetenschappelijke vooruitgang te boeken, was men in het verleden verplicht ontdekkingen bekend te maken. Hieraan waren dan ook enkele rechten van de ontdekker verbonden. In de Gattvoorstellen worden de maatschappelijke belangen verder afgebouwd. Door de intellectuele rechten op te nemen binnen de Gatt, worden de Derde Wereldlanden verplicht zich aan de nieuwe spelregels te houden. Dat betekent onder andere dat een land of een bedrijf zonder toestemming van de uitvinder geen vrije toegang meer heeft tot bepaalde producten of ontdekkingen, om een produkt aan voordeligere prijs of betere kwaliteit te produceren. Als de voorstellen erdoor komen, betekent dit op termijn de de-industrialisering van de Derde Wereld.»

Veto: Een ander nieuw agendapunt op de Uruguayronde, was de liberalisering van de diensten. Door ze op te nemen in de Gatt worden diensten beschouwd als goederen die verhandeld kunnen en mogen worden. De Derde Wereld vreest ook hier heel wat onafhankelijkheid in te moeten indien er een ongecontroleerde liberalisering komt.

Martin: «Diensten verschillen van goederen omdat de dienstverlener aanwezig moet zijn ter plaatse. De meer geïndustrialiseerde landen uit het Zuiden hebben een vrij serieuze dienstensektor opgebouwd. Transnationale dienstennedernemen willen nu graag greep krijgen op die jonge markt. Daarom willen zij zo graag dat we de afscherming van die markt verminderen. De Gatt zou graag zien dat wij dezelfde markttoegang voorzien voor bijvoorbeeld buitenlandse investeerders of verzekeringssmaatschappijen. We zouden dan aan buitenslands kapitaal dezelfde mogelijkheden moeten gunnen als aan onze eigen banken of bedrijven. In een konkurrentiestrijd zouden onze eigen banken en bedrijven het nooit halen, omdat zij niet kunnen terugvallen op een zo brede financiële en technische basis als hun concurrenten uit het Noorden.»

«Daar komt dan nog bij dat dit onze eigen ontwikkelingsinspanningen teniet zou doen. Het pijnlijkste is wel dat de Derde Wereldlanden de controle over deze vitale belangen zouden verliezen en niet meer zelf hun prioriteiten zouden kunnen bepalen. De door de Gatt voorgestelde regels doen afbreuk aan het recht van een volk om zelf te bepalen welke ontwikkeling het verkliest, en hoe het buitenslands kapitaal wil gebruiken om tot ontwikkeling te komen.»

Freddy De Preter

Veto: De Gatt gaat ervan uit dat liberalisering van de wereldhandel een noodzakelijk middel is om economieën tot ontwikkeling te laten komen. De algemene welvaart die daaruit zou moeten voortkomen is een van de belangrijkste doelstellingen van de Gatt. De Derde wereld heeft daar bezwaren bij.

Martin: «Onze bezwaren bij de argumentatie van de Gatt komen het duidelijkst tot uiting als we het over voedselvoorziening hebben. Voedselvoorziening voor de ganse bevolking is een essentiële component van elk ontwikkelingsproces. De toegenomen voedselproductie op wereldvlak wordt gebruikt als een wapen om de productie te versterken binnen de wereldhandel. De feitelijke voedselvoorziening is daardoor echter niet bereikt: meer en meer mensen lijden honger omdat de verdeling van het produkt verkeerd loopt.»

«Als ontwikkeling een belangrijk doelaspect is van de Gatt, moet zij instemmen met speciale afspraken voor landen die niet in hun eigen voedselvoorziening kunnen voorzien. Zulke landen moeten een voldoende hoge prijs kunnen garanderen aan hun landbouwers om de lokale productie aan te moedigen. Het goedkoop gedumpte voedsel uit het Noorden zou in dat geval wel aan invoerheffingen moeten onderworpen worden als men wil dat de buitenlandse invoer de lokale productie niet teniet doet. De Gatt moet zulke specifieke problemen en behoeften van de Derde Wereld erkennen en zijn fundamentele principes van handelsliberalisering herzien.»

Veto: Zulke specifieke problemen en behoeften hebben in het verleden geleid tot het multivezelakkoord dat tekstiel buiten de Gattliberalisering hield om de tewerkstelling in de tekstielsector in het Noorden te vrijwaren van de concurrentie van goedkopere produkten uit het Zuiden. Hier speelt toch ook een belangrijk sociaal-economisch argument.

Martin: «Wij staan achter het principe dat een land zijn eigen markttoegang moet kunnen controleren. Er moeten ook regionale markten ontstaan, zoals bijvoorbeeld de EG, om de afzet te bevorderen binnen een afgeschermd regio. Op dezelfde manier moeten de landen in het Zuiden de mogelijkheid hebben om tot regionale zelfstandigheid te komen. Als hun pogingen door een multilaterale overeenkomst zoals de Gatt als oneerlijk worden bestempeld, dan verliezen ze een voordeel dat de landen uit het Noorden voor zichzelf hebben veilig gesteld. Als we zulke regionale markten kunnen opstellen, dan heeft protektionisme geen negatieve invloed op onze ontwikkeling.»

«Pas als de liberalisering van de wereldhandel de voedselvoorziening, de huisvesting, de gezondheidszorg, een ecologische verantwoord beleid, en een eerlijke verdeling van opbrengsten en kosten mogelijk maakt, lijkt liberalisering verantwoord. Omdat de liberalisering alleen deze problemen verscherpt, moeten we iets anders proberen. Dat neemt het belang van de Gatt niet weg. Gatt is waarschijnlijk het enige forum waar een alternatief kan uitgewerkt worden om een blijvende ontwikkeling van de wereld als geheel mogelijk te maken. De organisatie moet daarvoor wel enkele fundamentele veranderingen aandoen. Ten eerste moet de besluitvorming opengegooid worden en moet een publieke discussie mogelijk zijn. De Derde Wereld moet ook gehoord worden. Zoals de Gatt nu werkt, ligt het zwaartepunt duidelijk in het Noorden.»

Zwaargewicht

Veto: Naast de landbouwproblematiek, die de hele slotronde heeft overschaduwd, kwamen heel wat meer problemen aan bod, zoals bijvoorbeeld de patentering. De Derde Wereldlanden willen wel spreken over een beperking van de namaakindustrie op voorwaarde dat zij ook toegang krijgen tot de technologieën uit het Noorden. De voorstellen van de Gatt zijn er op